

VAALAN KUNTA
TUULISAIMAA OY

Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

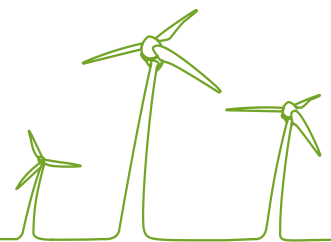
Liite 7. Vastineet kaavaluonnoksesta saapuneisiin mielipiteisiin ja lausuntoihin

VAALAN KUNTA
TUULISAIMAA OY

Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

Kaavaluonnoksen lausuntojen ja mielipiteiden vastineet

Reinikainen Kuisma

11.5.2015

Sisällysluettelo

1	Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	1
2	Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	8
3	Kainuun liitto	9
4	Kainuun museo	10
5	Metsähallitus	11
6	Kajaanin kaupunki / Kaupunginhallitus	12
7	Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi	15
8	Fingrid Oyj	16
9	Digita Networks Oy	18
10	Elisa Oyj	19
11	Ilmatieteen laitos	20
12	Oulun hätäkeskus	21
13	Kainuun pelastuslaitos	22
14	Luonnonvarakeskus (Luke)	23
15	Kajaanin kaupunki / Liikuntalaitokset	26
16	Sakari ja Kirsi Kalliokoski	27
17	Kalevi ja Arja Lämsä	30
18	Juhani Marttila	34
19	Ojanperän kyläläisten puolesta Raili ja Aki Haataja	37
20	Ale Rajatie, Titta Kukkonen, Pekka Kukkonen ja Tero Rajatie	44
21	Anne ja Pertti Rytty	46
22	Soili Tolonen ja Tuula Karppinen	48

11.5.2015

1 Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lausunnon pääkohta:

1. ELY-keskuksen YVA-selostuksesta antamassa lausunnossa esitetyt selvitysten täydennystarpeet ja vaikutusten arviointiin liittyvät kysymykset koskevat myös Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnosta.
2. Esitetään, että naapurikiinteistöille rakennusrajoituksia aiheuttavat vaikutukset otetaan selvitystuloksien mukaisesti huomioon kaava-alueen rajauksessa ja tuulivoimaloiden sijoittelussa.

Kajaanin kaupunki on todennut Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa: *"Selvitysten ja suunnitelmien mukaiset melu- ja välkealueet, joille ei voida myöntää uuden asuinrakennuksen rakennuslupaa, tulee kuulua kaava-alueeseen. Vaalan osalta ne ovat pääosin kaava-alueella, mutta Kajaanin puolelta asiaa ei ole huomioitu."*
3. Kaavakarttaan on havainnollisuuden vuoksi hyvä lisätä tuulivoimaloiden numerointi sekä 35 dB(A):n ja 40 dB(A):n melukäyrät.
4. Maa- ja metsätalousvaltaista aluetta M-1 koskevassa kaavamääräyksessä on syytä huomioida tuulivoimaloiden aiheuttaman melun rajoittava vaikutus rakentamiselle.
5. Mikäli osallisten kuuleminen luonnosvaiheessa on jäänyt joiltakin osin puutteelliseksi, kuulemista on syytä täydentää ehdotusvaiheessa.
6. Esitetään poistettavaksi kaavamääräyksen voimaloiden maanpäällisten osien purkamisesta tuulivoimaloiden käytön päättymisvaiheessa.
7. Esitetään, että Kainuun maisema-alueiden arviointiryhmän tekemä esitys arvokkaista maisema-alueista huomioidaan yhtenä kaavan selvityksenä. Selkeyden takia kaava-asiakirjoista tulee käydä ilmi, että kyseessä on arvokkaista maisema-alueista tehty ehdotus, joka voi vielä asian käsittelyn aikana muuttua.
8. Tuulivoimapuiston lähimaisemavaikutukset ja siihen mahdollisesti liittyvät toimenpidesuositukset olisi hyvä lisätä kaavaselostukseen.
9. Esitetään tehtäväksi uusi linnustoselvitys. Linnuston pesimäaikaisesta liikkumisesta pesimäalueen ja ruokailualueiden välillä ei ole riittävästi tietoa. Erityisen keskeistä on selvittää kaakkureiden pesimäaikainen liikkuminen sekä Natura-alueisiin ja myös muihin suojelualueisiin kohdistuvien yhteisvaikutusten ja niiden merkittävyyden arviointi.
10. Hankkeen vaikutusten arviointi hirvieläinten osalta on riittämätön. Myös yhteisvaikutusten arviointi muiden lähialueen tuulivoimapuistojen kanssa on puutteellinen. Hankkeen vaikutukset metsäpeuran suojeluun tulee selvittää perusteellisesti. Samoin tulee huomioida suotuisan suojelun tason turvaaminen (LSL 5 §) eli luontodirektiivin velvoite huomioida luonto- ja lintudirektiivilajien säilymisedellytykset. Tämä koskee myös suojelualueiden välisiä alueita.

11.5.2015

11. Hankkeen vaikutukset metsäpeuran ja suden vuorovaikutussuhteeseen tulee arvioida.
12. Suden arviointia tulee täydentää. ELY-keskus viittaa RKTL:n Metsälamminkankaan YVA-selostuksesta antamaan lausuntoon, jossa alueen merkitys sudelle on tuotu esiin.
13. Tulee selvittää kaikkien alueelle suunniteltujen tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutus suden suotuisan suojelutason turvaamiselle.
14. Ennen kyseessä olevan kaavan hyväksymistä Kainuun ELY-keskukselta tulee hakea lupa saada poiketa luonnonsuojelulain 49.1 §:n tarkoittamasta suden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskevasta hävittämis- tai heikentämiskiellosta.
15. Metsälamminkankaan, Piiparinmäen, Murtomäen ja Kokkosuon tuulivoimapuistojen aiheuttaman aluekokonaisuuden pirstoutumisen vaikutuksia uhanalaiselle lajistolle ja ekologisille yhteyksille tulee tarkastella perusteellisemmin kaavaselostuksessa, samoin kuin hankkeiden muita yhteisvaikutuksia.
16. YVA-menettelyn jälkeen saatu lisätieto erämaista aluetta elinympäristökseen vaativasta äärimmäisen ja erittäin uhanalaisesta lajistosta tulee ottaa huomioon Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston jatkosuunnittelussa ja myös koko Vaalan kuntaa koskevassa tuulivoimayleiskaavoituksessa.
17. Suunnitteluvaiheessa tulee tärkeiden luontoarvojen kohdalla ottaa huomioon varovaisuusperiaate, koska merkittävien haitallisten vaikutusten toteutumista ei voida sulkea pois.
18. Esitetään, että Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavasta järjestetään viranomaisneuvottelu ennen kuin se asetetaan ehdotuksena nähtäville.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi.

Kaavaluonnos on Kainuun ELY-keskuksessa käydyn ensimmäisen viranomaisneuvottelun (2.12.2014) yhteydessä sovitun mukaisesti asetettu nähtäville ennen kuin yhteysviranomainen on antanut lausuntonsa YVA-selostuksesta.

2. Kaava-alueen rajaus on tehty siten, että Vaalan kunnan alueella kaava-alue käsittää kaikki luonnonsuojelualueiden ulkopuoliset ja siten rakentamiseen lähtökohtaisesti soveltuvat alueet, joilla kaavan meluselvityksen mukaisella voimalatyypillä ja kaavassa esitetyillä voimaloiden sijainnilla melu voi ylittää 40 dB(A). Kaava-alueen pohjoispuoleisen luonnonsuojelualueen osalta melu voi ylittää 40 dB(A) noin 50 ha alueella ja 45 dB(A) noin 10 ha alueella. Kaavaan liittyvässä Natura-arvioinnissa on kuitenkin todettu, että melulla ei tässä kohtaa oleva heikentävää vaikutusta Natura-alueeseen eikä siten sen perusteella perustettuun luonnonsuojelualueeseen.

11.5.2015

Kaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain vaatimusten mukaisesti. Tuulivoimapuiston vaikutuksia on tutkittu tarpeellisin lain edellyttämin ja esim. ympäristöministeriön suositusten mukaisin selvityksin. Selvitysten perusteella on todettu, että kaava-alueen ulkopuolella tuulivoimapuiston tuottama melu voi ylittää 40 dB(A) sekä Kajaanin kaupungin että Siikalatvan kunnan alueilla. Asia on nähtävissä kaavan liitteenä olemassa meluselvityksessä, joka on ollut osa Kajaanin kaupungille ja Siikalatvan kunnalle tiedoksi toimitettua lausuttavaa kaavaluonnosaineistoa.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on antanut 20.3.2015 päätöksen (15/0107/1), jossa on käsitelty vastaaventyypistä tilannetta Raahen kaupungin ja Siikajoen kuntien välillä. Siikajoen kunnan alueella olevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden meluvaikutus on ulottunut Raahen kaupungin puolelle. Hallinto-oikeus on päätöksessään Raahen kaupungin valituksesta todennut seuraavasti:

”Raahen kaupunkiin kuuluvat kaava-alueeseen rajoittuvat alueet ovat rakentamattomia. Pelkästään sitä, että kaavaratkaisusta aiheutuu rajoituksia alueiden tulevalle maankäytölle ei voida pitää maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 4 momentissa tarkoitettuna maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheutuvana kohtuuttomana haittana. Asiassa ei ole esitetty sellaista selvitystä, jonka perusteella kaavaratkaisusta voitaisiin katsoa aiheutuvan mainittua haittaa.”

Niillä Siikalatvan kunnan ja Kajaanin kaupungin alueille, joilla Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston aiheuttama melu ylittää 40 dB(A), ei voida katsoa aiheutuvan maankäytön rajoittumisesta kohtuutonta haittaa, sillä melualueelle jäävät kiinteistöjen osat ovat asuin- tai lomarakentamiseen huonosti tai erittäin huonosti sopivia ja kaikille melualueelle jäävillä kiinteistöillä jää melualueiden ulkopuolella paremmin rakentamiseen soveltuvia alueita.

Kaavoituksen yhteydessä on varattu ja varataan myös kaavaprosessin edetessä Kajaanin kaupungille sekä Kajaanin puolella oleville maanomistajille tilaisuus lausua mielipiteensä kaavasta. Kajaanin kaupungilta saadun tiedon mukaan Kajaanin kaupunki ei vastusta Vaalan kuntaan sijoittuvan kaavan eteenpäinviemistä. Vaalan kunta ei voi vaikuttaa kaavoitukseen Kajaanin kaupungin puolella.

Kaavoituksen yhteydessä on varattu ja varataan myös kaavaprosessin edetessä Siikalatvan kunnalle sekä Siikalatvan kunnan puolella oleville maanomistajille tilaisuus lausua mielipiteensä kaavasta. Siikalatvan kunta ei ole jättänyt kaavaluonnoksesta lausuntoa. Siikalatvan kunnan antaman tiedon mukaan lausuntoa ei ole jätetty, koska Siikalatvan kunta ei vastusta Vaalan kuntaan sijoittuvan kaavan eteenpäinviemistä.

Kaavoituksen edetessä on pyritty ja pyritään edelleen yhteistyöhön ja tiedottamiseen niin Kajaanin kaupungin, Siikalatvan kunnan kuin Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston läheisten Vaalan, Kajaanin ja Siikalatvan kunnan maanomistajien kanssa.

3. Kaavakarttaan merkitään tuulivoimaloiden numerot esitetyn mukaisesti.

Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston aiheuttamat meluvaikutukset sekä meluvyöhykkeiden laajuus kuvataan hankkeen meluvaikutusten arvioinnin

11.5.2015

yhteydessä niin sanallisesti kuin karttojen kautta havainnollistaen. Kaava on laadittu perustuen mm. näiden vaikutusten luomiin edellytyksiin. Melukäyrien merkitseminen kaavakarttaan ei arvioida lisäävän kaavakartan havainnollisuutta merkittävästi, eikä niitä siksi kuvata kaavakartassa. Lisäksi on mahdollista, että myöhemmässä vaiheessa alueelle rakennetaan selvityksistä poikkeavat tuulivoimalat, jolloin selvitykset on laadittava uudestaan ja niiden meluvaikutukset voivat poiketa nyt esitetyistä.

Meluselvitykseen lisätään liitekartta, jossa selvityksissä käytettyjen voimaloiden aiheuttamat melualueet merkitään kaavakartalle.

4. Ympäristöministeriön ohjeen (4/2012) mukaan tuulivoimamelu rajoittaa asuin- ja lomarakentamista alueilla, jossa tuulivoimaloista aiheutuva melu ylittää 40 dB(A). Koska tuulivoimaloista aiheutuva melu 40 dB(A) ei ylitä koko sillä alueella, joka Metsälamminkankaan tuulivoimaosayleiskaavassa on merkitty M-1-alueeksi, ei merkinnän kohdalla arvioida olevan perusteltua lisätä määräys melun aiheuttamista rakentamisrajoituksista.

Lisäksi on mahdollista, että myöhemmässä vaiheessa alueelle rakennetaan selvityksistä poikkeavat tuulivoimalat, jolloin selvitykset on laadittava uudestaan ja niiden meluvaikutukset voivat poiketa nyt esitetyistä.

Yleismääräyksiin lisätään määräys meluhaitan huomioimisesta.

"Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon voimassaolevat tuulivoimarakentamista koskevat melutasojen ohjeet.

Lisäksi meluselvitykseen lisätään liitekartta, jossa selvityksissä käytettyjen voimaloiden aiheuttamat melualueet merkitään kaavakartalle.

5. Merkitään tiedoksi. Osallisia on kuultu tarpeellisilta osin myös viereisten kuntien alueilta. Siikalatvan kunnan ja Kajaanin kaupungin alueille on lähetetty tiedotteet asukkaille noin 2 km etäisyydelle tuulivoimapuistosta. Lisäksi kummallekin kunnalle on annettu mahdollisuus lausua kaavaluonnoksesta. Kajaanin kaupunki on antanut lausunnon ja Siikalatvan kunta ei ole antanut lausuntoa.
6. Yleinen määräys voimaloiden maanpäällisten osien purkamisesta poistetaan. Ympäristöministeriön kannanoton mukaan voimaloiden pukua säätelee MRL 166§ (Rakennuksen kunnossapito) sekä 170§ 2. momentti (Keskeneräinen rakennustyö tai hylätty rakennus).
7. Kaavaluonnoksen maisemavaikutusten arvioinnissa on huomioitu laaditut päivitysinventoinnit valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden osalta. Kaavaselostuksen kohdassa "5.2. Laaditut selvitykset" nostetaan esille vain Metsälamminkankaan kaavoituksen yhteydessä laaditut selvitykset. Maisema-alueiden päivitysinventointeja koskevat tiedot on ilmoitettu asianmukaisesti lähteinä kaavaselostuksen tekstissä maisemaosuuksien yhteydessä.
8. Tuulivoimapuiston maisemavaikutuksia on kaavaselostuksessa esitetty jaoteltuna vaikutuksiin lähialueelle, välialueelle ja kaukoalueelle.

11.5.2015

Toimenpidensuositukset maisemavaikutusten lieventämiseksi täydennetään ehdotukseen (kappale 10.5.1).

9. Pesimä- ja muuttolinnustoselvityksiä on tarkasteltu kevään 2015 aikana. Selvityksiin tehty maastotyö ja käytetyt menetelmät ovat olleet riittäviä ja yleisen käytännön mukaisia. Esim. muuttolintuseurantaan käytetty aika on verrannollinen normaaleihin käytäntöihin. Selvityksiä ei kuitenkaan kaikilta osin ole raportoitu YVA:ssa riittävällä tarkkuudella.

Aineistoa on tarkennettu monilta osin. Esim. viittaukset ja uhanalaisluokat on tarkistettu. Muuton seurannan tueksi on lisäksi tarkasteltu muita Oulujärven alueelta tehtyjä seurantoja.

Kaakkureiden osalta on pyydetty kolmen eri asiantuntijan lausunnot Metsälamminkankaan kaakkurihavainnoista. Lisäksi kaakkureiden törmäysriskeistä on laadittu erillinen tarkastelu. Tarkastelun perusteella tuulivoimarakentaminen ei todennäköisesti aiheuta Rimpineva - Matilannevan Natura-alueen kaakkureiden pesimäaikaisiin kalastuslentoihin kohdistuvia törmäysriskejä tai riskit ovat hyvin vähäisiä.

Linnustoselvityksiin liittyvät tarkistukset on raportoitu osana kaavaselostusta ja Natura-arvioinnin tarkistusta. Lisäksi kaavan vaikutusten arviointia on tarkistettu tarkistettujen linnustotietojen perusteella.

Selvitysten tarkistuksia käsiteltiin Kainuun ELY-keskuksen kanssa pidetyssä työneuvottelussa 13.4.2015.

10. Metsälamminkankaan hankkeen kaavoituksen yhteydessä on teetetty metsäpeuran elinympäristön analyysi (Jaakkola, 2015, kaava-aineiston liitteenä) sekä arvio tuulivoimahankeiden vaikutuksista alueen peurakannalle. Analyysi on toteutettu Luonnonvarakeskuksen (Luke) peura-asiantuntijan kommentoimana. Analyysin tuloksena hankealueelta sekä hankealueelta ja sen ympärille sijoittuvalta 4000 metrin vyöhykkeeltä on laskettu eri maankäyttöluokkien prosentuaaliset jakaumat sekä maankäyttöluokittain maisemaindeksit. Tausta-aineistoina elinympäristötarkastelussa toimivat maastotietokanta (MML) sekä kasvupaikkaluokitus (Metla, VMI 2011).

Yleisesti tuulivoimarakentamisen merkittävimmät vaikutukset peuroille aiheutuvat tieverkoston lisääntymisestä ja sitä myötä lisääntyneen ihmishäiriön kautta, kun alueiden saavutettavuus paranee. Tarkasteltaessa Metsälamminkankaan hankealuetta tuulivoimarakentaminen lisää vähäisessä määrin maisemarakenteen fragmentoitumista ja vähentäisi näin metsäpeurojen elinympäristöjä niin suoran kuin epäsuoran vaikutuksen kautta. Hankkeen aiheuttamat suorat aluemenetykset eivät ole suuria. Epäsuorat eli peurojen välttämiskäyttäytymisestä johtuvat elinympäristömenetykset ovat laajempia.

Tehdyn analyysin perusteella voidaan todeta Metsälamminkankaan tuulivoimahankeeseen aiheuttamat vaikutukset Oulujärven länsipuoliselle peurakannalle vähäisiksi. Peuran istutus- ja leviämismahdollisuudet Vaalan kunnan alueella sijoittuvat suurten Natura-alueisiin sisältyvien soiden sekä Rokuanharjun jäkälälaidunten tuntumaan, jonne tuulivoimahankeeseen aiheuttamat häiriö- ja välttämiskaikutukset eivät ulotu.

11.5.2015

Yhteisvaikutustarkastelua muiden Oulujärven länsipuolen tuulivoimahankkeiden kanssa on toteutettu Piiparinmäen, Murtomäen ja Metsälamminkankaan hankkeiden kanssa. Kyseiset hankkeet sijaitsevat Oulujärven kaakkois- ja lounaispuolella sekä itäpuolella esiintyvien peurapopulaatioiden välissä. Piiparinmäen ja Metsälamminkankaan hankkeet sijaitsevat peuran nykyisillä esiintymisalueilla. Metsälamminkankaan häiriövaikutukset yksistään todetaan peuralle vähäisiksi ja etäisyys lähimpään vasomisalueeseen yli 6 kilometriä. Yhdessä Piiparinmäen tuulivoimahankkeen sekä turvetuotantohankkeiden kanssa peuran elinympäristöjä suoraan ja epäsuorasti kaventavat vaikutukset lisääntyvät ja yhteisvaikutukset voivat kaventaa peuran arvioitua ekologista käytävää. Lähin yhteisvaikutuksia aiheuttava turvetuotantohanke sijoittuu Pyhännän Iso-Pajusuolle, noin 25 kilometriä hankealueesta etelään. Hankkeista ne, jotka kaventavat vasomisalueita suoraan tai välttämiskaiktuksen myötä tai ne jotka sijoittuvat merkittäviksi arvioiduille jäkälälaitumille, ovat avainasemassa peuran elinympäristöjen vaalimisen kannalta.

11. Kts. kohdat 10 ja 12. Hankkeessa on teetetty ulkopuoliset asiantuntija-arviot vaikutuksista vakiintuneisiin susireviireihin sekä peuran elinympäristöihin ja niiden käyttöön. Tuulivoimahankkeen vaikutukset todettiin ko. lajeille vähäisiksi. Siten myös vaikutus niiden vuorovaikutussuhteisiin jäävät pieniksi elinympäristöjen häiriövaikutuksen ollessa vähäistä. Peuran ja suden vuorovaikutus on olemassa alueilla, missä molemmat tulevat toimeen ja lisääntyvät. Vuorovaikutusta häiritsee elinympäristöjen pirstoutuminen. Metsälamminkankaan hankkeen ei arvioitu pirstovan kummankaan lajin ydinreviireitä tai merkittäviä elinympäristöjä, vaan vaikutukset jäävät välttämiskaiktuksiin ja nekin ovat vähäisiä.

12. Metsähallituksen Piiparinmäen hankkeen yhteydessä RKTL on laatinut pyynnöstä Piiparinmäen hankealueella liikkuvien susien paikkatietoon perustuvan kartta-analyysin (9.9.2014). Hankkeen edettyä Luonnonvarakeskus (Luke, entinen RKTL) on pyydetty edelleen tarkentamaan tietoa susien elinympäristön valinnasta ja pesintäalueista. Myös Metsälamminkankaan osalta pohdittiin työpalaverissa (Luke, Pöyry, FCG 12.3.2015) hankkeiden yhteisvaikutusten pohjalle laadittavaa analyysiä. Luke:n mukaan eteläisemmän hankkeen yhteyteen laadittava analyysi voi toimia myös Metsälamminkankaan tuulivoimahankkeen arvioinnin pohjana, sillä merkittävät revierikeskittymät sijoittuvat etelämmäksi maakuntien rajalle. Luke on antanut asiantuntija-arvionsa susien esiintymisestä Oulujärven länsi- ja eteläpuolella sekä alueelle suunniteltujen tuulivoimahankkeiden vaikutuksista asuttuihin reviereihin.

Lähimmillään määritelty susilauman revierikeskittymä sijoittuu noin 5 kilometrin etäisyydelle Metsälamminkankaan hankealueen lounaispuolelle. Laaja sudenpesiä sisältävä alue sijoittuu Metsälamminkankaalta noin 20 kilometriä lounaaseen.

Tuulivoimahankkeen oleellimmat haittavaikutukset suurpedoille ja etenkin sudelle ovat alueiden pirstoutuminen infran (tiestö ja voimalat) määrän lisääntyessä. Etenkin helppokulkuisten metsäautoteiden määrän lisääntyminen vähentää suden tarvitsemia rauhallisia ja erämaisia alueita.

Metsälamminkankaan alueella on ennestään metsäautotieverkosto, jota hankkeen yhteydessä vahvistettaisiin. Lisäksi alueella on voimajohtolinja. Susilaumojen revierien vakiintuminen maakuntien rajalle Vieremän ja Siikalatvan

11.5.2015

kuntien alueelle osoittaa näille seuduille sijoittuvan laajempia tietömiä metsäalueita. Metsälamminkankaan rakentumisen ei arvioida merkittävästi heikentävän tarkastellulle alueelle sijoittuvien susilaumojen reviirikeskittymien olosuhteita. Yhteisvaikutusten kannalta oleellista on Suomenselän ja Kainuun välisen leviämisreitien toimiminen jatkossakin. Metsälamminkangas sijoittuu lähelle Oulujärveä ja on todennettujen reviirien eli potentiaalisempien elinympäristöjen suhteen syrjemmässä. Hanke saattaa jossain määrin vähentää sudelle soveliasta rauhallista metsäaluetta ja liikkumista laajemmalla alueella, etenkin rakennusaikana, mutta se ei vaikuta alueen eteläpuolelle sijoittuvien vakiintuneiden reviirien olosuhteisiin heikentävästi. Metsälamminkankaan hankealue sijoittuu pohjoisimman määritellyn reviirin lievealueelle, mutta tuo reviiri ei ole aktiivisessa käytössä. Metsälamminkankaan alueen lähelle sijoittuva Natura-alue on varmasti myös suurpetojen elinympäristönä soveliasta aluetta. Hankkeen aiheuttama tiestön lisääntyminen on vähäistä eikä siitä johtuva häiriövaikutus lisää Natura-alueelle kohdistuvaa ihmistoimintaa.

13. Kts. 12.

14. Kts. 12. Tuulivoimapuiston ei arvioida aiheuttavan merkittävää haittaa suden esiintymiselle alueella. Näin ollen lupa saada poiketa luonnonsuojelulain 49.1 §:n tarkoittamasta suden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskevasta hävittämis- tai heikentämiskiellosta ei myöskään arvioida olevan tarpeellinen.

15. Hankkeessa on teetetty ulkopuoliset asiantuntija-arviot vaikutuksista vakiintuneisiin susireviireihin sekä peuran elinympäristöihin ja niiden käyttöön. Tuulivoimahankkeen vaikutukset todettiin ko. lajeille vähäisiksi. Siten myös vaikutus niiden vuorovaikutussuhteisiin jäävät pieniksi elinympäristöjen häiriövaikutuksen ollessa vähäistä. Peuran ja suden vuorovaikutus on olemassa alueilla, missä molemmat tulevat toimeen ja lisääntyvät. Vuorovaikutusta häiritsee elinympäristöjen pirstoutuminen. Metsälamminkankaan hankkeen ei arvioitu pirstovan kummankaan lajin ydinreviireitä tai merkittäviä elinympäristöjä, vaan vaikutukset jäävät välttämisympäristöihin ja nekin ovat vähäisiä.

16. YVA-menettelyn jälkeen saatua lisätietoa hyödynnetään Metsälamminkankaan tuulivoimaosayleiskaavaehdotuksen laadinnassa.

Metsälamminkankaan tuulivoimaosayleiskaavan laadinnassa tai kaavan kautta ei voida ottaa kantaa koko Vaalan kuntaa koskevaan tuulivoimayleiskaavaan. Asia voidaan kirjata tiedoksi ja asian huomiointi jää Vaalan tuulivoimayleiskaavan kaavaprosessiin.

17. Kaavan laadinnan yhteydessä on arvioitu vaikutukset tärkeisiin luontoarvoihin. Vaikutusten arviointi perustuu kaava-alueella tehtyihin luontoselvityksiin.

18. Viranomaisneuvottelu järjestetään 18.5.2015.

11.5.2015

2 Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lausunnon pääkohta:

1. Yhdystien 8190 läheisyyteen on osoitettu kaksi tuulivoimalaa, joista lähempänä sijaitsevan voimalan etäisyys yhdystiestä on noin 230 metriä. Tuulivoimalan vähimmäisetäisyyden tulee olla tuulivoimalan kokonaiskorkeus lisätyn tien suoja-alueen leveydellä eli 211 metriä + 20 metriä eli 231 metriä.
2. Uusien maanteihin liittyvien huoltoteiden toteuttaminen edellyttää ELY-keskuksen myöntämän liittymäluvan.
3. Nykyisten yksityistieliittymien käyttötarkoitus mahdollistaa niiden käytön tuulivoimaloille kulkuun ilman ELY-keskuksen uutta liittymälupakäsittelyä. Liittymien käytöstä on kuitenkin sovittava liittymien haltijan tai tiekuntien kanssa.
4. Rakentamisaikaisen liikenteen jälkeen liittymät on palautettava normaalimitoitukseen ELY -keskuksen ohjeiden mukaisesti.
5. Toimijan tulee varmistaa ennen tuulivoimaloiden raskaiden tai mitoiltaan suurten yksiköiden kuljetuksia erityisesti alemman tieverkon kunto.
6. Mikäli edellä mainittuja toimenpiteitä vaaditaan, tulee ennen parantamistyöhön ryhtymistä olla yhteydessä tienpitäjän edustajaan, joka antaa työhön liittyvät tarkemmat ohjeet.
7. Kaikista vaadittavista parantamistoimista ja kuljetusten jälkeisistä ennallistamistoimista vastaa toimija kustannuksellaan.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi. Kaavoituksen yhteydessä tuulivoimalalle osoitetaan ohjeellinen sijainti. Tuulivoimalan tarkka sijainti määritellään rakennuslupavaiheessa. Kaavoituksessa käytetyn voimalan kokonaiskorkeus on 209,5 metriä (napakorkeus 144 metriä ja roottorin halkaisija 131 metriä).
2. Merkitään tiedoksi.
3. Merkitään tiedoksi.
4. Merkitään tiedoksi.
5. Merkitään tiedoksi.
6. Merkitään tiedoksi.
7. Merkitään tiedoksi.

11.5.2015

3 Kainuun liitto

Lausunnon pääkohta:

1. Todetaan tarkennuksena kaavaselostuksen kohtaan 4.2.3 Vaihemaakuntakaavat, että Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava on hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 1.12.2014.
2. Ilmoitetaan, että Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan jatkovalmistelussa otetaan huomioon Metsälamminkankaan valmisteilla oleva osayleiskaava ja sen valmisteluaineisto.
3. Tuulivoimaloiden melun vaikutusten arvioinnissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota matalataajuisen melun vaikutuksiin ja kokonaisuutena meluarvioinnin epävarmuustekijöihin.
4. Pidetään tärkeänä, mikäli tuulivoimahanke toteutuu, että sen vaikutuksia seurataan luotettavasti ja pitkäaikaisella seurantamenettelyllä ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia lievennetään tai poistetaan.
5. Metsälamminkankaan YVA-arviointiselostuksesta antamassaan lausunnossa Kainuun ELY-keskus on tuonut esille asioita ja näkökohtia, jotka tulisi ottaa huomioon yleiskaavoituksen yhteydessä. Näiden huomioon ottaminen saattaa aiheuttaa osayleiskaavan jatkovalmistelussa muutoksia kaavan sisältöön ja viivästyttää kaavan laatimisen aikataulua.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi. Täydennetään kaavaselostukseen ehdotetun mukaisesti.
2. Merkitään tiedoksi.
3. Merkitään tiedoksi. Matalataajuisen melun vaikutukset on arvioitu kaavan vaikutusten arvioinnissa Ympäristöministeriön ohjeen (2/2014) mukaisesti.
4. Merkitään tiedoksi.
5. Merkitään tiedoksi. Kaavaehdotuksen laadinnassa huomioidaan yhteysviranomaisen antama lausunto YVA-selostuksesta.

11.5.2015

4 Kainuun museo

Lausunnon pääkohta:

1. On varmistettava, että kiinteää muinaisjäännöstä, Sarvisuon tervanpolttopaikkaa, ei vahingoiteta voimalaitoksen rakennus- tai purkutöiden aikana.
2. Esitetään, että kiviröykkiö, Metsälamminglehto, osoitettaisiin kaavassa suojeltavana rakenteena.
3. Kainuun Museolla ei ole muuta huomautettavaa Vaalan Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta.

Vastine:

1. Sarvisuon tervanpolttopaikka on huomioitu kaavaluonnoksen voimaloiden sijoittelussa ja muinaisjäännöksen ympärille jää riittävä suojavyöhyke jotta kohteelle ei aiheutuisi haittaa.
2. Muu kulttuurihistoriallisesti arvokas kohde, Metsälamminglehto, merkitään kaavaehdotukseen 2.12.2014 käydyssä viranomaisneuvottelussa sovitun mukaisesti.
3. Merkitään tiedoksi.

11.5.2015

5 Metsähallitus

Lausunnon pääkohta:

1. Toivotaan, että vuokraa maksettaisiin sekä tuulivoimalan sijoituspaikan maanomistajalle että lähiympäristön maanomistajille.
2. Metsähallituksella ei tässä vaiheessa ole muuta lausuttavaa.

Vastine:

1. Kaavan laadinnan yhteydessä ei voida ottaa kantaa tuulivoimapuistosta maksettavista korvauksista kaava-alueen maanomistajille tai lähiympäristön maanomistajille.
2. Merkitään tiedoksi.

11.5.2015

6 Kajaanin kaupunki / Kaupunginhallitus

Lausunnon pääkohta:

1. Kaupunki pitää tärkeinä maisemallisesti merkittäviä Oulujärven ranta-alueita. Niillä on arvoa, jota ei pidä heikentää, erityisesti loma-asumisen, virkistystyksen ja matkailun kannalta. Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa saattavat johtaa koko suurmaiseman muuttumiseen.
2. Kaava-alue tulee rajata niin, että siihen sisältyy koko se alue, jolle kaavalla ja sen mukaisella toiminnalla on välittömiä vaikutuksia. Selvitysten ja suunnitelmien mukaiset melu- ja välkealueiden, joille ei voida myöntää uuden asuinrakennuksen rakennuslupaa, tulee kuulua kaava-alueeseen. Kajaanin puolelta asiaa ei ole otettu huomioon.
3. Tuulivoimahankkeen turvaamiseksi alueelle tarvitaan osayleiskaavan M-1 määräys: maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolle saa rakentaa vain maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia, mutta ei asuntoja.

Vastine:

1. Kaavoituksen yhteydessä sekä kaavoitusta edeltävän YVA-menettelyn yhteydessä on arvioitu ja huomioitu tuulivoimaloiden maisemavaikutukset. Maisemavaikutusten arvioinnin yhteydessä on kiinnitetty huomioita niin maisemallisiin arvokohteisiin kuin tuulivoimapuiston lähi- ja välialueelle sijoittuvaan vakituiseen ja loma-asutukseen. Vaikutusten arvioinnin mukaan tuulivoimapuisto ei aiheuta merkittäviä kielteisiä vaikutuksia maisemaan.

Maisemavaikutusten arvioinnin yhteydessä on huomioitu myös maisemalliset yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa.

2. Kaava-alueen rajaaminen on tehty siten, että Vaalan kunnan alueella kaava-alue käsittää kaikki luonnonsuojelun ulkopuoliset ja siten rakentamiseen lähtökohtaisesti soveltuvat alueet, joilla kaavan meluselvityksen mukaisella voimalatyypillä ja kaavassa esitetyillä voimaloiden sijainnilla melu voi ylittää 40 dB(A). Kaava-alueen pohjoispuoleisen luonnonsuojelun osalta melu voi ylittää 40 dB(A) noin 50 ha alueella ja 45 dB(A) noin 10 ha alueella. Kaavaan liittyvässä Natura-arvioinnissa on kuitenkin todettu, että melulla ei tässä kohtaa oleva heikentävää vaikutusta Natura-alueeseen eikä siten sen perusteella perustettuun luonnonsuojelun alueeseen.

Kaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain vaatimusten mukaisesti. Tuulivoimapuiston vaikutuksia on tutkittu tarpeellisin lain edellyttämin ja esim. ympäristöministeriön suositusten mukaisin selvityksin. Selvitysten perusteella on todettu, että kaava-alueen ulkopuolella tuulivoimapuiston tuottama melu voi ylittää 40 dB(A) sekä Kajaanin kaupungin että Siikalatvan kunnan alueilla. Asia on nähtävissä kaavan liitteenä olemassa meluselvityksessä, joka on ollut osa Kajaanin kaupungille ja Siikalatvan kunnalle tiedoksi toimitettua lausuttavaa kaavaluonnosaineistoa.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on antanut 20.3.2015 päätöksen (15/0107/1), jossa on käsitelty vastaavantyyppistä tilannetta Raahen kaupungin ja Siikajoen

11.5.2015

kuntien välillä. Siikajoen kunnan alueella olevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden meluvaikutus on ulottunut Raahen kaupungin puolelle. Hallinto-oikeus on päätöksessään Raahen kaupungin valituksesta todennut seuraavasti:

”Raahen kaupunkiin kuuluvat kaava-alueeseen rajoittuvat alueet ovat rakentamattomia. Pelkästään sitä, että kaavaratkaisusta aiheutuu rajoituksia alueiden tulevalle maankäytölle ei voida pitää maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 4 momentissa tarkoitettuna maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheutuvana kohtuuttomana haittana. Asiassa ei ole esitetty sellaista selvitystä, jonka perusteella kaavaratkaisusta voitaisiin katsoa aiheutuvan mainittua haittaa.”

Niillä Siikalatvan kunnan ja Kajaanin kaupungin alueille, joilla Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston aiheuttama melu ylittää 40 dB(A), ei voida katsoa aiheutuvan maankäytön rajoittumisesta kohtuutonta haittaa, sillä melualueelle jäävät kiinteistöjen osat ovat asuin- tai lomarakentamiseen huonosti tai erittäin huonosti sopivia ja kaikille melualueelle jäävillä kiinteistöillä jää melualueiden ulkopuolella paremmin rakentamiseen soveltuvia alueita.

Kaavoituksen yhteydessä on varattu ja varataan myös kaavaprosessin edetessä Kajaanin kaupungille sekä Kajaanin puolella oleville maanomistajille tilaisuus lausua mielipiteensä kaavasta. Kajaanin kaupungilta saadun tiedon mukaan Kajaanin kaupunki ei vastusta Vaalan kuntaan sijoittuvan kaavan eteenpäinviemistä. Vaalan kunta ei voi vaikuttaa kaavoitukseen Kajaanin kaupungin puolella.

Kaavoituksen yhteydessä on varattu ja varataan myös kaavaprosessin edetessä Siikalatvan kunnalle sekä Siikalatvan kunnan puolella oleville maanomistajille tilaisuus lausua mielipiteensä kaavasta. Siikalatvan kunta ei ole jättänyt kaavaluonnoksesta lausuntoa. Siikalatvan kunnan antaman tiedon mukaan lausuntoa ei ole jätetty, koska Siikalatvan kunta ei vastusta Vaalan kuntaan sijoittuvan kaavan eteenpäinviemistä.

Kaavoituksen edetessä on pyritty ja pyritään edelleen yhteistyöhön ja tiedottamiseen niin Kajaanin kaupungin, Siikalatvan kunnan kuin Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston läheisten Vaalan, Kajaanin ja Siikalatvan kunnan maanomistajien kanssa.

3. Kaavoituksen edetessä on pyritty ja pyritään edelleen yhteistyöhön ja tiedottamiseen niin Kajaanin kaupungin, Siikalatvan kunnan kuin Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston läheisten Vaalan, Kajaanin ja Siikalatvan kunnan maanomistajien kanssa. Tuulivoimaloiden aiheuttama melu rajoittaa asuinrakentamista melualueella, jossa tuulivoimaloiden ulkomelutaso ylittää 40 dB(A). M-1-alueen rajaus ei perustu tuulivoimaloiden 40 dB(A) melualueeseen vaan kattaa suuremman alueen. Täten ei ole myöskään tarkoituksenmukaista M-1-alueen määräyksen kautta käsitellä asuinrakentamista alueella.

Lisäksi on mahdollista, että myöhemmässä vaiheessa alueelle rakennetaan selvityksistä poikkeavat tuulivoimalat, jolloin selvitykset on laadittava uudestaan ja niiden meluvaikutukset voivat poiketa nyt esitetyistä.

Yleismääräyksiin lisätään määräys meluhaitan huomioimisesta.

11.5.2015

”Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon voimassaolevat tuulivoimarakentamista koskevat melutasojen ohjeavot.”

Lisäksi meluselvitykseen lisätään liitekartta, jossa selvityksissä käytettyjen voimaloiden aiheuttamat melualueet merkitään kaavakartalle.

11.5.2015

7 Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi

Lausunnon pääkohta:

1. Ei huomautettavaa kaavaehdotuksesta.

(HUOM! Lausunnossa puhuttu kaavaehdotuksesta, vaikka kyseessä on kaavaluonnos)

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi.

11.5.2015

8 Fingrid Oyj

Lausunnon pääkohta:

1. Ilmoitetaan, että kaava-alueella on Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohto Pyhänselkä-Vuolijoki ja kaava-alueen itäpuolella on Fingrid Oyj:n 110 kV voimajohto Nuojua-Vuolijoki.
2. Fingridin 400 kV voimajohtoa Pyhänselkä-Vuolijoki varten on lunastettu kiinteistön käyttöoikeuden supistus 62 metriä leveälle johtoalueelle. Voimajohdon johtoalue muodostuu 42 metriä leveästä johtoaueasta ja sen molemmin puolin olevista 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä. Rakennusrajoitusta merkitsevät rakennusrajat ulottuvat nykyisin molemmin puolin 26 metrin päähän 400 kV voimajohdon keskilinjasta. Tavoitteena on päivittää voimajohtojen rakennusrajat reunavyöhykkeiden takareunaan siten, että rakennusrajoitusalue kattaa koko 62 metriä leveän voimajohtoalueen.
3. Kaavoituksessa on suositeltavaa, että voimajohtoa varten varattuna alueen osana käytetään koko voimajohtoalueen leveyttä.
4. Ilmoitetaan, että tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeuden (maksimikorkeus=napakorkeus + lavan pituus) määrittämän etäisyyden päähän johtoalueen ulkoreunasta mitattuna. Metsälamminlehdon pohjoispuolella oleva tuulimyly vaikuttaa olevan liian lähellä voimajohtoa.
5. Ilmoitetaan, että voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridista erillinen risteämälausunto.
6. Ilmoitetaan, että muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi.
2. Merkitään tiedoksi.
3. Merkitään tiedoksi. Alueen rajausta tarkistetaan. Yleiskaavassa ei erikseen osoiteta johtoalueen rajausta, mutta johtoalueelle ei sijoiteta kaavassa muita toimintoja.
4. Metsälamminlehdon pohjoispuolella sijaitseva tuulivoimalan ohjeellinen sijainti on noin 290 metriä voimalinjasta.

Kaavoituksen yhteydessä tuulivoimalalle osoitetaan ohjeellinen sijainti. Tuulivoimalan tarkka sijainti määritellään rakennuslupavaiheessa. Kaavoituksessa käytetyn voimalan kokonaiskorkeus on 209,5 metriä (napakorkeus 144 metriä ja roottorin halkaisija 131 metriä).

Esille tuodun voimalan osalta tv-1 -alueen rajausta on laajennettu siten, että voimala voidaan sijoittaa kauemmaksi voimajohdosta.

5. Merkitään tiedoksi.

11.5.2015

6. Merkitään tiedoksi.

11.5.2015

9 Digita Networks Oy

Lausunnon pääkohta:

1. Esitetään, että ennen osayleiskaavan hyväksymistä hankevastaavan on esitettävä suunnitelma valtakunnallisen radio- ja tv-verkon häiriöiden poistamiseksi.
2. Osayleiskaavassa on täsmennettävä, että hanketoimija häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden korjaamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Vastine:

1. Kirjataan tiedoksi. Vastuu riittävän laadukkaasta tv-signaalista on Digitalla. Mahdollista häiriövaikutusta selvitetään jatkosuunnittelussa Digitan ja tuulivoimatoimijan kesken.
2. Kirjataan tiedoksi. Kts. kohta 1.

11.5.2015

10 Elisa Oyj

Lausunnon pääkohta:

1. Todetaan, että Elisalla on tukiasema alueella olevassa mastossa. Lähin suunniteltu tuulimylly sijaitsee n. 1 km:n päässä mastosta etelään päin ja muut sijaitsevat etempänä lähinnä lounaan suunnalla.

Suunnitellut tuulimyllyt voivat vaikuttaa jonkin verran heikentävästi matkapuhelimien toimintaan tuulimyllyalueen takapuolella mastosta päin katsottuna, eli lähinnä Järvikylään johtavan tien varrella. Koska sillä alueella on vähän asutusta ja vaikutuskin lienee kohtuullisen vähäinen, Elisa ei vastusta hanketta.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi.

11.5.2015

11 Ilmatieteen laitos

Lausunnon pääkohta:

1. Ilmatieteen laitos ei anna lausuntoa.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi.

11.5.2015

12 Oulun hätäkeskus

Lausunnon pääkohta:

1. Oulun hätäkeskuksella ei ole lausuttavaa.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi.

11.5.2015

13 Kainuun pelastuslaitos

Lausunnon pääkohta:

1. Pelastusviranomaisen pyytää huomioimaan Pelastuslaitoksen kumppanuusverkoston Turvallisuuspalvelut -ryhmän laatiman suosituksen tuulivoimaloiden turvaetäisyyksistä kaavalausunnoissa.
2. Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto suosittaa palo- ja henkilöturvallisuuden osalta kaavalausunnoissa yli 1 MW tuulivoimaloilla 600 metrin turvaetäisyyttä asutukseen sekä vaarallisten aineiden laitoksiin ja varastoihin.
3. Pelastuslaki (379/2011) edellyttää huolellisuusvelvollisuutta (4§), rakennuksen omistajalta ja haltijalta sekä toiminnanharjoittajalta omatoimista varautumista (14§) sekä pelastussuunnitelman laatimista (15§).
4. Koska pelastustoimella ei ole mahdollisuutta sammuttaa tuulivoimaloiden konehuonepaloja, tulisi toiminnanharjoittajan varautua omatoimisesti tuulivoimaloiden konehuonepaloihin.
5. Pelastusviranomaisen suosittelee kannanotossa mainittujen oppaiden noudattamista tuulikaavoja ja tuulivoimaloiden rakennuslupa-asiakirjoja laadittaessa / hyväksyttäessä.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi.
2. 600 m etäisyydellä tuulivoimaloista sijaitsee yksi nykyinen loma-asunto, jonka käyttötarkoitus muutetaan pois loma-asuntokäytöstä.
3. Merkitään tiedoksi.
4. Merkitään tiedoksi.
5. Merkitään tiedoksi.

11.5.2015

14 Luonnonvarakeskus (Luke)

Lausunnon pääkohta:

1. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL) on 1.1.2015 alkaen osa Luonnonvarakeskusta (Luke).
2. Ilmoittaa, että alueen riistallisten arvojen ja virkistyskäytön kuvaus on vaatimaton, sekä toteaa, että tarvitaan arvio siitä, miten kyseinen hanke yhdessä muiden lähiseudulla toteutettaviksi suunniteltavien hankkeiden kanssa tulee vaikuttamaan ympäristöön ja eläimistöön.
3. Kaavaselostuksessa esitetyt suurnisäkkäitä koskevat arviot ovat ristiriidassa sen kanssa, millaisia tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia odotetaan maisemaa koskien. Maisema kuitenkin määrittää pitkälti suurnisäkkäiden elinehdot.
4. Todetaan, että Metsälamminkankaan tuulivoimayleiskaavaluonnoksen näkemykset tuulivoimahankkeen vaikutuksista eläimistöön ja erityisesti suurnisäkkäisiin ovat puutteellisia.
5. Monien eliöiden, kuten suurnisäkkäiden, osalta ympäristöä muuttavien hankkeiden vaikutusten arviointi edellyttää riittävän laajaa alueellista tarkastelua.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi.
2. Merkitään tiedoksi. Kuvausta on täydennetty ehdotusvaiheessa.
3. Metsähallituksen Piiparinmäen hankkeen yhteydessä RKTL on laatinut pyynnöstä Piiparinmäen hankealueella liikkuvien susien paikkatietoon perustuvan kartta-analyysin (9.9.2014). Hankkeen edettyä Luonnonvarakeskus (Luke, entinen RKTL) on pyydetty edelleen tarkentamaan tietoa susien elinympäristön valinnasta ja pesintäalueista. Myös Metsälamminkankaan osalta pohdittiin työpalaverissa (Luke, Pöyry, FCG 12.3.2015) hankkeiden yhteisvaikutusten pohjalle laadittavaa analyysiä. Luke:n mukaan eteläisemmän hankkeen yhteyteen laadittava analyysi voi toimia myös Metsälamminkankaan tuulivoimahankkeen arvioinnin pohjana, sillä merkittävät reviirikeskittymät sijoittuvat etelämmäksi maakuntien rajalle. Luke on antanut asiantuntija-arvionsa susien esiintymisestä Oulujärven länsi- ja eteläpuolella sekä alueelle suunniteltujen tuulivoimahankkeiden vaikutuksista asuttuihin reviiireihin.

Lähimmillään määritelty susilauman reviirikeskittymä sijoittuu noin 5 kilometrin etäisyydelle Metsälamminkankaan hankealueen lounaispuolelle. Laaja sudenpesiä sisältävä alue sijoittuu Metsälamminkankaalta noin 20 kilometriä lounaaseen.

Tuulivoimahankkeen oleellimmat haittavaikutukset suurpedoille ja etenkin sudelle ovat alueiden pirstoutuminen infran (tiestö ja voimalat) määrän lisääntyessä. Etenkin helppokulkuisten metsäautoteiden määrän lisääntyminen vähentää suden tarvitsemia rauhallisia ja erämaisia alueita.

11.5.2015

Metsälamminkankaan alueella on ennestään metsäautotieverkosto, jota hankkeen yhteydessä vahvistettaisiin. Lisäksi alueella on voimajohtolinja. Susilaumojen reviirien vakiintuminen maakuntien rajalle Vieremän ja Siikalatvan kuntien alueelle osoittaa näille seuduille sijoittuvan laajempia tietttömiä metsäalueita. Metsälamminkankaan rakentamisen ei arvioida merkittävästi heikentävän tarkastellulle alueelle sijoittuvien susilaumojen reviirikeskittymien olosuhteita. Yhteisvaikutusten kannalta oleellista on Suomenselän ja Kainuun välisen leviämisenreitin toimiminen jatkossakin. Metsälamminkangas sijoittuu lähelle Oulujärveä ja on todennettujen reviirien eli potentiaalisempien elinympäristöjen suhteen syrjemmässä. Hanke saattaa jossain määrin vähentää sudelle soveliasta rauhallista metsäaluetta ja liikkumista laajemmalla alueella, etenkin rakennusaikana, mutta se ei vaikuta alueen eteläpuolelle sijoittuvien vakiintuneiden reviirien olosuhteisiin heikentävästi. Metsälamminkankaan hankealue sijoittuu pohjoisimman määritellyn reviirin lievealueelle, mutta tuo reviiri ei ole aktiivisessa käytössä. Metsälamminkankaan alueen lähelle sijoittuva Natura-alue on varmasti myös suurpetojen elinympäristönä soveliasta aluetta. Hankkeen aiheuttama tiestön lisääntyminen on vähäistä eikä siitä johtuva häiriövaikutus lisää Natura-alueelle kohdistuvaa ihmistoimintaa.

Metsälamminkankaan hankkeen kaavoituksen yhteydessä on teetetty metsäpeuran elinympäristön analyysi (Jaakkola, 2015, kaava-aineiston liitteenä) sekä arvio tuulivoimahankkeiden vaikutuksista alueen peurakannalle. Analyysi on toteutettu Luonnonvarakeskuksen (Luke) peura-asiantuntijan kommentoimana. Analyysin tuloksena hankealueelta sekä hankealueelta ja sen ympärille sijoittuvalta 4000 metrin vyöhykkeeltä on laskettu eri maankäyttöluokkien prosentuaaliset jakaumat sekä maankäyttöluokittain maisemaindeksit. Tausta-aineistoina elinympäristötarkastelussa toimivat maastotietokanta (MML) sekä kasvupaikkaluokitus (Metla, VMI 2011).

Yleisesti tuulivoimarakentamisen merkittävimmät vaikutukset peuroille aiheutuvat tieverkoston lisääntymisestä ja sitä myötä lisääntyneen ihmishäiriön kautta, kun alueiden saavutettavuus paranee. Tarkasteltaessa Metsälamminkankaan hankealuetta tuulivoimarakentaminen lisäisi vähäisessä määrin maisemarakenteen fragmentoitumista ja vähentäisi näin metsäpeurojen elinympäristöjä niin suoran kuin epäsuoran vaikutuksen kautta. Hankkeen aiheuttamat suorat aluemenetykset eivät ole suuria. Epäsuorat eli peurojen välttämiskäyttäytymisestä johtuvat elinympäristömenetykset ovat laajempia.

Tehdyn analyysin perusteella voidaan todeta Metsälamminkankaan tuulivoimahanke aiheuttamat vaikutukset Oulujärven länsipuoliselle peurakannalle vähäisiksi. Peuran istutus- ja leviämismahdollisuudet Vaalan kunnan alueella sijoittuvat suurten Natura-alueisiin sisältyvien soiden sekä Rokuanharjun jäkälälaidunten tuntumaan, jonne tuulivoimahanke aiheuttamat häiriö- ja välttämiskaikutukset eivät ulotu.

Yhteisvaikutustarkastelua muiden Oulujärven länsipuolen tuulivoimahankeiden kanssa on toteutettu Piiparinmäen, Murtomäen ja Metsälamminkankaan hankkeiden kanssa. Kyseiset hankkeet sijaitsevat Oulujärven kaakkois- ja lounaispuolella sekä itäpuolella esiintyvien peurapopulaatioiden välissä. Piiparinmäen ja Metsälamminkankaan hankkeet sijaitsevat peuran nykyisillä esiintymisalueilla. Metsälamminkankaan häiriövaikutukset yksistään todetaan peuralle vähäisiksi ja etäisyys lähimpään vasomisalueeseen yli 6 kilometriä. Yhdessä Piiparinmäen tuulivoimahankeiden sekä turvetuotantohankkeiden

11.5.2015

kanssa peuran elinympäristöjä suoraan ja epäsuorasti kaventavat vaikutukset lisääntyvät ja yhteisvaikutukset voivat kaventaa peuran arvioitua ekologista käytävää. Lähin yhteisvaikutuksia aiheuttava turvetuotantohanke sijoittuu Pyhännän Iso-Pajusuolle, noin 25 kilometriä hankealueesta etelään. Hankkeista ne, jotka kaventavat vasomisalueita suoraan tai välttämisaikutuksen myötä tai ne, jotka sijoittuvat merkittäviksi arvioiduille jäkälälaitumille, ovat avainasemassa peuran elinympäristöjen vaalimisen kannalta.

Hankkeessa on teetetty ulkopuoliset asiantuntija-arviot vaikutuksista vakiintuneisiin susireviireihin sekä peuran elinympäristöihin ja niiden käyttöön. Tuulivoimahankkeen vaikutukset todettiin ko. lajeille vähäisiksi. Siten myös vaikutus niiden vuorovaikutussuhteisiin jäävät pieniksi elinympäristöjen häiriövaikutuksen ollessa vähäistä. Peuran ja suden vuorovaikutus on olemassa alueilla, missä molemmat tulevat toimeen ja lisääntyvät. Vuorovaikutusta häiritsee elinympäristöjen pirstoutuminen. Metsälamminkankaan hankkeen ei arvioitu pirstovan kummankaan lajin ydinreviireitä tai merkittäviä elinympäristöjä, vaan vaikutukset jäävät välttämisaikutuksiin ja nekin ovat vähäisiä.

4. Kts. kohta 3.
5. Kts. kohta 3.

11.5.2015

15 Kajaanin kaupunki / Liikuntalaitokset**Lausunnon pääkohta:**

1. Vuolijoen alueella suoritettiin moottorikelkkaurien peruskorjaus 2008. Moottorikelkkaura rakennettiin pääsääntöisesti sähkönsiirtoa varten levennettävän voimalinjan länsipuolelle ja on merkitty mm. Kainuun Ulkoilukarttaan.

Pyydetään, että moottorikelkkauran olemassaolo otettaisiin huomioon valmisteltavassa kaavassa siten, että ura saisi olla nykyisellä paikallaan, ja olemassa olevia rakenteita (sillat, rummut, merkinnät ja koneellisesti kunnostettu 5 m leveä urapohja) ei tarvitsisi purkaa/siirtää.

Vastine:

1. Kaavaehdotuksen laadinnassa huomioidaan Vuolijoen moottorikelkkareitti asianmukaisin tavoin. Reitti kulkee kaava-alueella ainoastaan Sarviosuon alueella, jonne ei ole osoitettu tuulivoimaloita tai niihin liittyviä muita rakenteita (tiet, kaapelit, voimajohdot).

11.5.2015

16 Sakari ja Kirsi Kalliokoski

Mielipiteen pääkohta:

1. Ilmoitetaan, että osayleiskaavaluonnoksessa ei ole otettu huomioon yhteysviranomaisen lausuntoa arviointiselostuksesta.

Yhteysviranomainen on todennut 9.1.2015 päivätyssä lausunnossaan, että arviointiselostuksessa on hyvin merkittäviä puutteita, mistä johtuen hankkeen kaikista vaikutuksista ei tässä vaiheessa voida tehdä luotettavia johtopäätöksiä, eikä arviointi siltä osin täytä sille asetettuja vaatimuksia. Tämä tulee kirjata luonnoksen kohtaan 7.1 "Viranomaisten asettamat tavoitteet".

2. Ilmoitetaan, että on tehtävä kaikki ne selvitykset, joista Kainuun ELY-keskus ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteysviranomaisena on huomauttanut, että osayleiskaavaa voidaan käyttää tuulivoimaloiden rakennuslupien perusteena.
3. Ilmoitetaan, että väitettä "Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus merenpinnasta ei saa ylittää tasoa 380.00 metriä (N2000)." ei ole perusteltu, eikä määräys kerro osallisille, kuinka korkeista voimaloista voi maksimissaan olla kysymys.
4. Kaavaselostuksessa on päädytty pienempään vaikutusalueeseen kuin YVA-selostuksessa, kun todetaan (s.44), että tuulipuiston maisemavaikutus ulottuu maksimissaan n. 20 kilometrin päähän. Tätä ei ole kuitenkaan perusteltu. Näkymäalueanalyysin kuvassa 2 näkymäalue loppuu kesken. Tulee esittää sellainen mallinnuskuva, jossa on esitetty kokonaisvaikutusalue Oulujärven alueella. Kaavaselostuksessa todetaan myös, että melun ja valon vilkkuminen ulottuu 2 kilometrin päähän, mutta tätäkään ei ole perusteltu.
5. Esitetään, että kaavan mahdolliseen seuraavaan vaiheeseen on selvitettävä tarkemmin lentoestevalojen näkyvyys esim. yöaikaisten kuvasovitteiden avulla useista eri kohdista, ml. Manamansalon saari Alassalmen lossirannalta tuulipuistoon päin.

Kuvasovitteet on tehtävä kaikilla kolmella valovaihtoehdolla (vilkkuva valkoinen tai punainen, tai kiinteä punainen), sillä kaavaselostuksen mukaan mallia ei ole vielä varmasti päätetty.

Päiväaikainen kuvasovite on myös syytä tehdä Manamansalosta Alassalmen lossilta.

6. Kaavaselostuksen kappaleessa 11.2 on todettu: "Osayleiskaava ei poikkea Kainuun maakuntakaavassa 2020 tai Tuulivoimamaakuntakaavassa alueelle esitetyistä aluevarauksista." Tähän tulee tarkentaa, että mikäli tarkoitetaan Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaa, ei kaava ole vielä valmis eikä lainvoimainen.
7. Ilmoitetaan, että kappaleessa 11.3 mainittu Vaalan tuulivoimayleiskaava on keskeneräinen.

11.5.2015

8. Ilmoitetaan, että kappaleeseen 12 tulee lisätä, että tuulivoimalat tarvitsevat myös ympäristöluvan, jossa asetetaan toiminnalle määräykset mm. toiminnan päättymisen varalle.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi.

Kaavaluonnos on Kainuun ELY-keskuksessa käydyin ensimmäisen viranomaisneuvottelun (2.12.2014) yhteydessä sovitun mukaisesti asetettu nähtäville ennen kuin yhteysviranomainen on antanut lausuntonsa YVA-selostuksesta.

2. Selvitysten raportointia ja vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaehdotusta varten. Ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista on laadituista selvityksistä ja raportoinnista käyty viranomaisneuvottelu selvitysten riittävytydestä työneuvotteluna 13.4.2015 ja viranomaisneuvotteluna 18.5.2015.

3. Kaava-alueen korkeus merenpinnan yläpuolella vaihtelee noin 130 metristä reiluun 160 metriin. Kaavoituksen yhteydessä on arvioitu vaikutukset voimalalle, jonka kokonaiskorkeus on 209,5 metriä. Näin ollen kaava-alueen korkein kohta määrittelee suurimman sallitun voimalakorkeuden suhteessa merenpintaan. Lopullinen voimalatyyppi määritellään tuulivoimahankkeiden yhteydessä yleisesti vasta rakennuslupavaiheessa. Jos rakennuslupavaiheessa ehdotettu voimalatyyppi merkittävästi eroaa siitä voimalasta, jonka vaikutuksia kaavassa on arvioitu, tulee rakennuslupavaiheessa esittää valitun voimalan mukaiset mallinnukset.

Kaavamääräyksen merkintätapa on yleisen käytännön ja esim. viranomaisten suositusten mukainen.

Kaavamääräyksen ymmärrettävyyteen kiinnitetään kaavaehdotusvaiheessa huomiota ja asiaa tarkennetaan esim. kaavaselostukseen.

4. Näkymäalueanalyysin laadinnassa on yleisesti pidetty 25 kilometrin etäisyyttä tuulivoimaloiden kaukoalueen rajaksi. Kaukoalueella tuulivoimalat näkyvät laajoihin avotiloihin, mutta maiseman muut elementit vähentävät dominanssia etäisyyden kasvaessa. Maisema-alueet on määritelty Ympäristöministeriön julkaisun mukaan: *"Weckman, E. (2006). Tuulivoimalat ja maisema. Suomen ympäristö 5/2006."*

Melun ja välkkeen vaikutusalueet on kuvattu melu- ja välkevaikutusten arvioinnin yhteydessä ja ne määräytyvät mallinnettavan voimalan ominaisuuksien mukaan. Terveysvaikutusten ehkäisemiseksi sosiaali- ja terveysministeriö on suositellut, että kahden kilometrin etäisyydellä voimaloista laaditaan tarkat melumallinnukset (*Keinänen J. & Pekkola V. (2014). Tuulivoimarakentaminen terveudensuojelun näkökulmasta. Ympäristö ja Terveys-lehti 4-2014*).

5. Kaavatyön yhteydessä laaditut kuvasovitteet on katsottu riittävän kattaviksi kaavan maisemallisia vaikutuksia arvioidessa.

Metsälamminkankaan tuulivoimaloiden lentoestevalojen aiheuttamat vaikutukset ovat voimakkaimpia tuulivoimapuiston lähialueelle sijoittuvien asuinrakennusten

11.5.2015

pihapiireissä, jonne voimaloiden lentoestevalot näkyvät (=voimaloiden tornin korkein kohta näkyy). Käytettäessä kiinteätä punaista lentoestevaloa voidaan vaikutusten katsoa olevan varsin vähäisiä. Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston osalta tarkoituksena on käyttää yöllä kiinteänä punaisena loistavaa lentoestevaloa.

6. Metsälamminkankaan osayleiskaavaa ohjaavia suunnitelmia on esitelty kappaleessa 4.2., jossa on myös kerrottu, että tuulivoimamaakuntakaava on ollut vasta luonnoksena nähtävillä. Havainnollisuuden lisäämiseksi kohtaa tarkennetaan myös vaikutusten arvioinnin yhteydessä kappaleessa 11.3.
7. Merkitään tiedoksi. Asia on tuotu esille kaavaselostuksen perustiedoissa sekä vaikutusten arvioinnissa.
8. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttaville toiminnoille tarvitaan ympäristönsuojelulain 527/2014 mukainen lupa. Suomessa tuulivoima ei ole ympäristöluvan varaista toimintaa. Ympäristöluvan vaativa toiminta on lueteltu ympäristönsuojelulain 1§.

11.5.2015

17 Kalevi ja Arja Lämsä**Mielipiteen pääkohta:**

1. Ilmoitetaan, että Kainuun tuulivoimamaakuntakaava ja Vaalan kunnan tuulivoimayleiskaava tulee saattaa ennen päätökseen, ennen kuin Metsäladonkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava voidaan vahvistaa.
2. Ilmoitetaan, että tuulivoimayleiskaavalla ei saa aiheuttaa haittaa vaikutusalueen vakituiselle asutukselle, elinkeinon harjoittamiselle ja virkistyskäytölle.
3. Ilmoitetaan, että tuulivoimayleiskaava ei saa olla ristiriidassa aiemmin hyväksytyjen kuntaa koskevien yleiskaavojen, asema- ja rantakaavojen kanssa.
4. Ilmoitetaan, että em. kaavojen sallimat käyttämättömät rakennusoikeudet on myös tulevaisuudessa turvattava.
5. Selvitykset ja mallinnukset on tehty 3 MW voimaloille. Kaavoituksessa voimaloiden koko tulee rajata esittelytekstin määrittelemään kokoon.
6. Etäisyys vakituisen asutukseen ja loma-asuntoihin tulee olla vähintään 2,0 km. Ellei ole erikseen sovittu loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutoksesta voimalaitosalueella.
7. Ennen kaavan vahvistamista tulee selvittää nykyiset radio- ja Tv kanavien toimivuus laajemmin, kuin mitä Digita Oy:n lausunto sisältää.
8. Mahdolliset radio-/tv-vastaanottimien häiriöt, jotka aiheutuvat tuulivoimarakentamisen seurauksena, tulee korjata rakentajan kustannuksella täysimääräisesti.
9. Ennen kaavan vahvistamista tulee selvittää puhelimen ja tietoliikenneyhteyksien toimivuuden nykytila. Mahdolliset häiriöt, jotka aiheutuvat tuulivoimarakentamisen seurauksena tulee korjata rakentajan kustannuksella täysimääräisesti.
10. Ilmoitetaan, että on varmistettava, että yhtiöllä on resurssit (toiminnalliset ja rahastointi) käytettävissä huolehtia ympäristön kannalta oikea purkamisen ja alueen siistiminen.
11. Voimalat 1 ja 2 tulisi sijoittaa etäämmälle ohi kulkevasta maantiestä.
12. Tulisi kiinnittää erityistä huomiota etäisyyksiin asutuksen ja virkistys-/lomakäytön häiriöiden minimoimiseksi.
13. Viittä kilometriä lähemmäs Oulujärven rantaa ei tule maisemallisista syistä sijoittaa voimaloita.
14. Voimaloiden välkesaastetta ja yöaikaista valon heijastumaa tulee myös minimoida.

11.5.2015

15. Vahvistettuun kaavaan on kirjattava Vaalan kunnanvaltuuston kokouksessaan (20.2.2014 §4) päättämä linjaus: ..."Kunnanvaltuusto päättää, että Vaalan tuulivoimalayleiskaavoitusta Manamansalon osalta ei toteuteta."
16. Kaavaan tulee kirjata selkeästi periaate, että Manamansalo kaavoitetaan tuulivoimalle kielletyksi alueeksi.
17. Manamansalon jättäminen kunnanvaltuuston päätöksellä pois tuulivoimalarakentamisen alueista tulee kirjata kaavan selostusosaan.
18. Luonnonsuojelualueiden parempi huomiointi etäisyyksien osalta on paikallaan.
19. Yhteisöviranomaisen lausunnossa (Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus; Vaalan Metsälamminkankaan tuulivoimapuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus 9.1.2015) esille tuodut muutos-/korjausehdotukset tulee huomioida kaavan jatkosuunnittelussa.

Vastine:

1. Metsälamminkankaan tuulivoimaosayleiskaava voidaan laatia ja hyväksyä ennen kuin maakuntakaavoitus tai Vaalan koko kunnan kattava tuulivoimayleiskaava ovat lainvoimaisia hankkeen ensimmäisessä viranomaisneuvottelussa sovitun mukaisesti. Nykyinen maakuntakaava ei estä hankkeen toteuttamista lainvoimaisena ja ohjaavana kaavana.
2. Metsälamminkankaan osayleiskaavan vaikutusten arvioinnin perusteella voidaan todeta, että tuulivoimapuisto ei aiheuta merkittävää haittaa vaikutusalueen vakituiselle asutukselle, elinkeinon harjoittamiselle tai virkistyskäytölle.
3. Metsälamminkankaan osayleiskaavan vaikutusten arvioinnin mukaan kaava ei ole ristiriidassa kaava-alueen muiden ohjaavien suunnitelmien tai lähialueen voimassa olevien kaavojen kanssa.
4. Metsälamminkankaan osayleiskaavan vaikutusten arvioinnin mukaan kaava ei ole ristiriidassa kaava-alueen muiden ohjaavien suunnitelmien tai lähialueen voimassa olevien kaavojen kanssa. Tuulivoimapuisto rajoittaa asuinrakentamista tuulivoimaloiden 40 dB(A) melualueella, jossa ei kuitenkaan ole voimassa yleiskaavoja tai asemakaavoja jotka sallisivat rakennusoikeutta alueelle.
5. Tuulivoimaloiden rakennuslupa voidaan myöntää hyväksytyin ja lainvoimaisen osayleiskaavan pohjalta. Jos rakennuslupavaiheessa voimatat eroavat merkittävästi ominaisuuksiltaan kaavassa esitellyistä, tulee rakennuslupahakemuksen yhteydessä esittää uudet mallinnukset valitulle voimalatyypille. Rakennusluvassa määritellään sallitun voimalan tyyppi.
6. Kaava-alueella ja 40 dB(A) melualueen sisälle sijoittuu vain yksi nykyinen loma-asunto, jonka käyttötarkoitus muutetaan pois loma-asuntokäytöstä. 40 dB(A) melualueen ulkopuolelle mutta 2 km säteelle sijoittuu muutamia loma-asuntoja. Nämä eivät ole ristiriidassa valtiovaltioneuvoston päätöksen melutasojen ohjearvoista tai ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevien ulkomelutason suunnitteluohjearvojen kanssa. Voimassa olevissa asetuksissa tai suunnitteluohjearvoissa ei ole määritetty 2 km suojavyöhykettä tuulivoimaloille. Sosiaali- ja terveysministeriön suosituksen mukaisesti 2 km minimietäisyys on suosituksena käytössä ainoastaan silloin, jos tuulivoimaloita rakennettaessa ei

11.5.2015

ole tehty selvityksiä tuulivoimaloiden melu- ja välkevaikutuksista. Tämän osayleiskaavan osalta nämä selvitykset on tehty sekä huomioitu kaavan vaikutusten arvioinnissa.

7. Kirjataan tiedoksi. Vastuu riittävän laadukkaasta tv-signaalista on Digitalla. Mahdollista häiriövaikutusta selvitetään jatkosuunnittelussa Digitan ja tuulivoimatoimijan kesken.
8. Kts. kohta 7.
9. Elisa Oyj on ainoana tietoliikenneverkkojen haltijana antanut lausunnon kaavaluonnoksesta. Elisa Oyj:llä on tukiasema alueella olevassa mastossa. Lähin suunniteltu tuulivoimala sijaitsee n. 1 km:n päässä mastosta etelään päin ja muut sijaitsevat etempänä lähinnä lounaan suunnalla.

Elisa Oyj:n mukaan suunnitellut tuulimyllyt voivat vaikuttaa jonkin verran heikentävästi matkapuhelimien toimintaan tuulimyllyalueen takapuolella mastosta päin katsottuna, eli lähinnä Järvikylään johtavan tien varrella. Koska sillä alueella on vähän asutusta ja vaikutus Elisa Oyj:n mukaan todennäköisesti kohtuullisen vähäinen, Elisa Oyj ei lausuntonsa mukaan vastusta hanketta.

Mahdollista häiriövaikutusta selvitetään jatkosuunnittelussa Elisan ja tuulivoimatoimijan kesken.

10. Asiaa ei ratkaista osayleiskaavoituksessa. Osayleiskaavassa annetaan kaavamääräyksissä määräykset tuulivoimaloiden rakentamisesta ja ylläpidosta ympäristöministeriön ohjeistuksien mukaisesti.
11. Tuulivoimaloiden sijoituksessa suhteessa maantiehen noudatetaan Liikenneviraston ohjeistusta. Kaavoituksen yhteydessä ilmoitetaan tuulivoimalan ohjeellinen sijainti tv -alueen sisällä. Tuulivoimalan tarkka sijoitus päätetään rakennusluvan yhteydessä.
12. Tuulivoimapuiston suunnittelun yhteydessä on kiinnitetty erityistä huomiota asutukseen sekä virkistys- ja lomakäytön häiriöiden minimoimiseksi.
13. Merkitään tiedoksi.
14. Tuulivoimapuiston suunnittelun yhteydessä on kiinnitetty erityistä huomiota välkkeen ja yöaikaisen valon aiheuttamien häiriöiden minimoimiseksi. Tuulivoimaloiden varjostusmallinnus on esitetty kaavaselostuksen liitteessä 3 sekä kaavaselostuksessa.
15. Merkitään tiedoksi. Kyseessä on hallinnollinen päätös, joka ei koske Metsälamminkankaan tuulivoimahanketta.
16. Kts. kohta 15.
17. Kts. kohta 15.
18. Merkitään tiedoksi. Hankkeeseen liittyvää Natura-arviointia sekä muita kaavaan liittyviä ympäristöselvityksiä on tarkistettu ja täydennetty kevään 2015 aikana. Natura-arvioinnin ja selvitysten perusteella hankkeella ei ole merkittävää vaikutusta läheisiin Natura-alueisiin ja luonnonsuojelualueisiin.

11.5.2015

19. Kts. 18.

11.5.2015

18 Juhani Marttila**Mielipiteen pääkohta:**

1. Ilmoittaa, että kaavaluonnoskartan mukaan Siikalatvalla sijaitseva yhteinen alue 791-402-878-16 sisältyy kaava-alueeseen. Vaalan kunta ei ole toimivaltainen kaavoitusviranomaisen Siikalatvan kunnan alueella, joten kaava-alueen rajausta on korjattava.
2. Ilmoitetaan, että kaavaselostuksen luvussa 3 (s. 7) ja liitteen 1 luvussa 8.2 (s. 19) osallisina on otettava huomioon myös TeliaSonera Finland Oyj, Elisa Oyj, DNA Oy ja Ukkoverkot Oy, joista kaikki ovat matkaviestinverkon operaattoreita ja DNA:lla on lisäksi antenni-TV-jakelua.
3. Kaavoituksella on ehdottomasti varmistettava matkaviestinverkon toiminta etenkin Järvikylällä.
4. Mikäli tuulivoimapuisto rajoittaa maankäyttöä Siikalatvan ja Kajaanin puolella, kunnanrajat ylittävä vaikutusalue on yksilöitävä.

Kaavaselostuksen (s. 17, kuva 4.7) mukaan kaava-alueetta ympäröivä suunnittelutarvealue ulottuu ainoastaan Vaalan kunnan alueelle.
5. Ilmoitetaan, että Kestilän ja Vuolijoen välisen yhdystien 8190 kunto ja geometria ovat heikkoja, minkä vuoksi tietä on hankkeen toteutuessa parannettava, koska merkittäviä rakennus- ja huoltoaikaisia kuljetuksia suuntautuisi sen kautta.
6. Ilmoitetaan, että kaavaselostuksen (s. 32) paikallisesti arvokkaista rakennetun kulttuuriympäristön kohteista puuttuvat Järvikylän Saaren (kaava-alueesta 7 km länteen) ja Sipon tilat (4 km länteen), jotka ovat Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan mukaan maakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Lisäksi kaava-alueesta 4 km lounaaseen sijaitsee Raatosaari, joka on mainittu maakuntakaavassa kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta arvokkaaksi kohteeksi. Kohteet puuttuvat myös sivulta 52.
7. Kaavaselostuksen luvun 4.4.5 (s. 35) mukaan kartoituksen yhteydessä tehtiin yksi inventointihavainto rajamerkistä, jota ei tulkittu muinaisjäänneksi. On mahdollista, että rajamerkki on hyvin vanha ja täten muinaismuistolain suojaama.
8. Ilmoitetaan, että kaavaselostuksen luvussa 10.12 (s. 77) ei ole otettu huomioon, sitä, että kaava-alue on myös DNA:n Kajaanin TV-lähetinaseman kantavuusalueen ääri rajoilla.

Vastine:

1. Kaava-alueen rajausta muutetaan niin, että Siikalatvan puoleinen kiinteistö 791-402-878-16 jää kaava-alueen ulkopuolelle.
2. Merkitään tiedoksi. Mainitut osalliset sekä muut Viestintäviraston ohjeistuksen mukaiset tahot lisätään kaavaselostukseen sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

11.5.2015

Kaikki Viestinviraston ohjeistuksen mukaiset tahot on kuultu luonnosvaiheessa. Elisa Oyj on ainoana mainituista antanut kaavaluonnoksesta lausunnon.

3. Elisa Oyj on ainoana tietoliikenneverkkojen haltijana antanut lausunnon kaavaluonnoksesta. Elisa Oyj:llä on tukiasema alueella olevassa mastossa. Lähin suunniteltu tuulivoimala sijaitsee n. 1 km:n päässä mastosta etelään päin ja muut sijaitsevat etempänä lähinnä lounaan suunnalla.

Elisa Oyj:n mukaan suunnitellut tuulimyllyt voivat vaikuttaa jonkin verran heikentävästi matkapuhelimien toimintaan tuulimyllyalueen takapuolella mastosta päin katsottuna, eli lähinnä Järvikylään johtavan tien varrella. Koska sillä alueella on vähän asutusta ja vaikutus Elisa Oyj:n mukaan todennäköisesti kohtuullisen vähäinen, Elisa Oyj ei lausuntonsa mukaan vastusta hanketta.

Mahdollista häiriövaikutusta selvitetään jatkosuunnittelussa Elisan ja tuulivoimatoimijan kesken.

4. Asuinrakentaminen on rajoitettua alueella, jossa tuulivoimaloiden melu ylittää 40 dB(A).
5. Kaava-alueen rajausta on tehty siten, että Vaalan kunnan alueella kaava-alue käsittää kaikki luonnonsuojelualueiden ulkopuoliset ja siten rakentamiseen lähtökohtaisesti soveltuvat alueet, joilla kaavan meluselvityksen mukaisella voimalatyypillä ja kaavassa esitetyillä voimaloiden sijainnilla melu voi ylittää 40 dB(A). Kaava-alueen pohjoispuoleisen luonnonsuojelualueen osalta melu voi ylittää 40 dB(A) noin 50 ha alueella ja 45 dB(A) noin 10 ha alueella. Kaavaan liittyvässä Natura-arvioinnissa on kuitenkin todettu, että melulla ei tässä kohtaa oleva heikentävää vaikutusta Natura-alueeseen eikä siten sen perusteella perustettuun luonnonsuojelualueeseen.

Kaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain vaatimusten mukaisesti. Tuulivoimapuiston vaikutuksia on tutkittu tarpeellisin lain edellyttämin ja esim. ympäristöministeriön suositusten mukaisin selvityksin. Selvitysten perusteella on todettu, että kaava-alueen ulkopuolella tuulivoimapuiston tuottama melu voi ylittää 40 dB(A) sekä Kajaanin kaupungin että Siikalatvan kunnan alueilla. Asia on nähtävissä kaavan liitteenä olemassa meluselvityksessä, joka on ollut osa Kajaanin kaupungille ja Siikalatvan kunnalle tiedoksi toimitettua lausuttavaa kaavaluonnosaineistoa.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on antanut 20.3.2015 päätöksen (15/0107/1), jossa on käsitelty vastaavantyyppistä tilannetta Raahen kaupungin ja Siikajoen kuntien välillä. Siikajoen kunnan alueella olevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden meluvaikutus on ulottunut Raahen kaupungin puolelle. Hallinto-oikeus on päätöksessään Raahen kaupungin valituksesta todennut seuraavasti:

”Raahen kaupunkiin kuuluvat kaava-alueeseen rajoittuvat alueet ovat rakentamattomia. Pelkästään sitä, että kaavaratkaisusta aiheutuu rajoituksia alueiden tulevalle maankäytölle ei voida pitää maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 4 momentissa tarkoitettuna maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheutuvana kohtuuttomana häirtä. Asiassa ei ole esitetty sellaista selvitystä, jonka perusteella kaavaratkaisusta voitaisiin katsoa aiheutuvan mainittua häirtä.”

11.5.2015

Niillä Siikalatvan kunnan ja Kajaanin kaupungin alueille, joilla Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston aiheuttama melu ylittää 40 dB(A), ei voida katsoa aiheutuvan maankäytön rajoittumisesta kohtuutonta haittaa, sillä melualueelle jäävät kiinteistöjen osat ovat asuin- tai lomarakentamiseen huonosti tai erittäin huonosti sopivia ja kaikille melualueelle jäävillä kiinteistöillä jää melualueiden ulkopuolella paremmin rakentamiseen soveltuvia alueita.

Kaavoituksen yhteydessä on varattu ja varataan myös kaavaprosessin edetessä Kajaanin kaupungille sekä Kajaanin puolella oleville maanomistajille tilaisuus lausua mielipiteensä kaavasta. Kajaanin kaupungilta saadun tiedon mukaan Kajaanin kaupunki ei vastusta Vaalan kuntaan sijoittuvan kaavan eteenpäinviemistä. Vaalan kunta ei voi vaikuttaa kaavoitukseen Kajaanin kaupungin puolella.

Kaavoituksen yhteydessä on varattu ja varataan myös kaavaprosessin edetessä Siikalatvan kunnalle sekä Siikalatvan kunnan puolella oleville maanomistajille tilaisuus lausua mielipiteensä kaavasta. Siikalatvan kunta ei ole jättänyt kaavaluonnoksesta lausuntoa. Siikalatvan kunnan antaman tiedon mukaan lausuntoa ei ole jätetty, koska Siikalatvan kunta ei vastusta Vaalan kuntaan sijoittuvan kaavan eteenpäinviemistä.

Kaavoituksen edetessä on pyritty ja pyritään edelleen yhteistyöhön ja tiedottamiseen niin Kajaanin kaupungin, Siikalatvan kunnan kuin Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston läheisten Vaalan, Kajaanin ja Siikalatvan kunnan maanomistajien kanssa.

6. Pohjois-Pohjanmaan museosta varmistetun tiedon mukaan Saaren (osoite Saarentie 100, kiinteistötunnus 791-402-44-2) ja Sipon (Vuolijoentie 1915?) tilat ovat maakunnallisesti merkittäviä kulttuurihistoriallisia kohteita, jotka sijaitsevat Siikalatvan kunnan Kestilän kirkonkylän Järvikylässä. Museon tietojen mukaan Raatosaari ei ole kulttuurihistoriallisilta tai maisemallisilta arvoiltaan maakunnallisesti merkittävä kohde. Kohteet on lisätty kaavaselostukseen.
7. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa, Siikalatvan kunnan puolelle ja Järvikylän länsi- ja eteläpuolelle, on merkitty muinaismuistokohteita tumman sinisin kohdemerkintöin. Metsälamminkankaan lähelle Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa on maisemallisista arvokohteista merkitty Järvikylä *"Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi"*. Kyseinen aluekokonaisuus on huomioitu kaavan vaikutusten arvioinnissa.
8. 2.12.2014 käydyin viranomaisneuvottelun yhteydessä sovitun mukaisesti kyseinen, muuksi kulttuurihistorialliseksi kohteeksi arvioitu kiviröykkiö merkitään kaavaehdotukseen.
9. Merkitään tiedoksi.

11.5.2015

19 Ojanperän kyläläisten puolesta Raili ja Aki Haataja**Mielipiteen pääkohta:**

1. Ilmoitetaan, että tuulivoimapuiston osayleiskaava ei ota riittävästi huomioon Ojanperän kyläläisten asumisviihtyvyyteen, elinoloihin ja terveyteen kohdistuvia vaikutuksia sekä luontoarvoja Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet ja Rimpineva-Matilanneva Natura 2000 -alueita.
2. Ilmoitetaan, että tiedottaminen on ollut puutteellista. Puutteellinen asukaskysely tai sitä ei ole tehty ollenkaan Ojanperän kylän vakituksille asukkaille.
3. Ilmoitetaan, että Ojanperän maaseutuyhdistyksellä tai Ojanperän kylän asukkailla ei ollut mahdollisuutta vaikuttaa asiaan.
4. Ilmoitetaan, että tiedotus puutteellista nyt Metsälamminkankaan tuulivoimahankkeen kaavaluonnosvaiheessa, ei mitään tiedotusta lehdissä vain Vaalan kunnan internetsivuilla.
5. Ilmoitetaan, että Pohjois-Suomen aluehallintoviraston lausunnossaan edellyttämää valo- ja väikevaikutusta sekä mikä on suurin meluvaikutus ja matalataajuisista melua ei ole tehty, koskien Ojanperän asukkaiden terveyttä ja asumisviihtyvyyttä.
6. Ilmoitetaan, että Ojanperän vakituksia tai loma-asunnon omistavia asukkaita tai niihin kohdistuvia vaikutuksia ei ole selvitetty riittävästi tai ei ollenkaan eikä mitään täydentäviä haastatteluja ei ole missään vaiheessa tehty vaikka niin väitetään.
7. Ilmoitetaan, että hankkeessa ei ole selvitetty riittävästi mikä on vaikutus tietoliikenne- ja tv-asemien kuuluvuuteen eikä kuka korvaa aiheutettuja esiin tulevia vahinkoja.
8. Ilmoitetaan, että Pohjois-Pohjanmaan aluehallintoviraston ja ELY-keskuksen edellyttämiä lähialueiden kuntien (Pyhäntä, Siikalatva ja Kajaani) päättäjiä ja asukkaita tulee kuulla hanketta eteenpäin vietäessä.
9. Ilmoitetaan, että Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus vaatii riittävää selvitystä tieverkon soveltuvuudesta, kestävydestä ja liikenneturvallisuudesta ja mikä on vaikutus niihin rakennus aikana ja sen jälkeen.
10. Ilmoitetaan, että TuuliSaimaa Oy pitää velvoittaa korjaamaan tieverkolle rakennus aikana aiheuttamansa vahingot ja siihen pitää olla jo suunnitelma ja tarvittava rahoitus.
11. Ilmoitetaan, että ELY -keskus on huomauttanut siitä, että tuulivoimapuisto sijaitsee myös liian lähellä 8190 maantietä.
12. Ilmoitetaan, että Oulujärven erämainen kauneus ja luonto- ja matkailu arvot häviää tuulivoimapuiston vuoksi.
13. Ilmoitetaan, että linnustoon vaikuttavia selvityksiä on tehty puutteellisesti tai ei ole tehty itse vaan ne on otettu muiden tekemistä taulukoista ja vielä ovat

11.5.2015

vanhoja taulukoita mm. vuosilta 2009 ja sen jälkeen, jotka ovat puutteellisia eivätkä näin ole ajantasaisia. Ilmoitetaan, että linnuston seurantaraporttia ei voi pitää luotettavana. Sen vuoksi ei myöskään voida luotettavasti arvioida tuulimylyjen vaikutuksia alueen linnustoon.

14. Ilmoitetaan, että Piiparin-Lammaslamminkankaan ja Metsälamminkankaan hankkeiden yhteisvaikutus tulee perusteellisesti tutkia paitsi Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet myös Rimpineva-Matilanneva Natura -alueisiin.
15. Ilmoitetaan, että ympäristöarviointia suurpetojen (susi, karhu) sekä metsäpeurojen kohdalla unohtamatta saukkoa ei voi pitää riittävänä.
16. Ilmoitetaan, että porojen liikkumista tuulivoima-alueilla ei voida missään tilanteessa verrata metsäpeuraan, koska se on tottunut ihmisiin.
17. Ilmoitetaan, että Ojanperän metsästysseuran hirvenmetsästysalue tulee pienentymään jopa kolmanneksella tuulivoimahankkeen myötä. Hirvi tulee häviämään tuulivoimahankealueelta kokonaan.
18. Ilmoitetaan, että alue tulee pirstoutumaan Piiparin-Lamminlamminkankaan ja Metsälamminkankaan tuulivoimahankkeiden myötä ja vielä olemassa oleva yhtenäinen erämaa-alue tulee häviämään ja sen myötä eläinpopulaatiot osittain radikaalisesti pienenevät, jopa osittain häviämään.
19. Ilmoitetaan, että Metsälamminkankaan tuulivoimapuisto ei paikkaa Vaalan kunnan taloutta kuin hetkellisesti.
20. Ilmoitetaan, että vakituisten- ja loma-asunnon omistavat asukkaat pitää ottaa huomioon tuulivoimahanketta eteenpäin vietäessä, ja että heillä on riittävästi tietoa ja mahdollisuus vaikuttaa hankkeeseen ja sen vaikutuksiin terveyteen ja asumisviihtyvyyteen.
21. Vaaditaan, että Vaalan kunta ei jatka Metsälamminkankaan tuulivoimakaavan valmistelua eikä myönnä rakennuslupia Metsälamminkankaan tuulivoimapuistolle ja ottaa huomioon Ojanperän kyläläiset ja Natura-alueet päätöksiä tehdessään.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi. Selvitysten raportointia ja vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaehdotusta varten. Ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista on laadituista selvityksistä ja raportoinnista käyty viranomaisneuvottelu selvitysten riittävästä työneuvotteluna 13.4.2015 ja viranomaisneuvotteluna 18.5.2015.
2. Hankekehittäjä TuuliSaimaa on järjestänyt kyläillan Ojanperän asukkaille 30.10.2014. Kaavoituksen yhteydessä Ojanperän kylän asukkaat ovat osallisia ja heillä on MRL:n 62§ mukainen oikeus osallistua kaavan valmisteluun ja lausua kaavasta mielipiteensä. Siikalatvan kunnan ja Kajaanin kaupungin alueille on lähetetty tiedotteet asukkaille noin 2 km etäisyydelle tuulivoimapuistosta. Lisäksi kummallekin kunnalle on annettu mahdollisuus lausua kaavaluonnoksesta. Kajaanin kaupunki on antanut lausunnon ja Siikalatvan kunta ei ole antanut lausuntoa.

11.5.2015

3. Hankekehittäjä TuuliSaimaa on järjestänyt kyläillan Ojanperän asukkaille 30.10.2014. Kaavoituksen yhteydessä Ojanperän maaseutuyhdistys ja Ojanperän kylän asukkaat ovat osallisia ja heillä on MRL:n 62§ mukainen oikeus osallistua kaavan valmisteluun ja lausua kaavasta mielipiteensä. Siikalatvan kunnan ja Kajaanin kaupungin alueille on lähetetty tiedotteet asukkaille noin 2 km etäisyydelle tuulivoimapuistosta. Lisäksi kummallekin kunnalle on annettu mahdollisuus lausua kaavaluonnoksesta. Kajaanin kaupunki on antanut lausunnon ja Siikalatvan kunta ei ole antanut lausuntoa.
4. Kaavaluonnoksen nähtävillä olosta on kuulutettu kolmessa eri sanomalehdessä: Kalevassa, Kainuun Sanomissa ja Tervareitissä.
5. Hankkeen kaavaluonnosta varten on laskettu ja mallinnettu tuulivoimaloiden ulkomelutasot sekä matalataajuisen melun tasot Ympäristöministeriön ohjeen 2/2014 mukaisesti. Ojanperän kylä sijaitsee sellaisella etäisyydellä tuulivoimapuistosta, että tuulivoimaloiden ulkomelutason suunnitteluohjeavot tai matalataajuisen melun osalta sisämelun ohjeavot eivät ylitä.
6. Ojanperän kylässä lähin asunto sijaitsee reilun kolmen kilometrin etäisyydellä suunnitellusta voimalasta. Kaavassa on arvioitu erilaiset tuulivoiman aiheuttaman vaikutukset myös tälle alueelle ympäristöministeriön ohjeistuksien ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Katsomme, että vaikutukset on selvitetty riittävällä tavalla.
7. Kirjataan tiedoksi. Kaavasta on luonnosvaiheessa lähetetty lausuntopyyntö kaikille Viestintäviraston ohjeistuksen mukaisille tahoille.

Digitalla on lausunnossaan tuodut esille, että tuulivoimalat saattavat aiheuttaa häiriötä tv-signaaliin.

Vastuu riittävän laadukkaasta tv-signaalista on Digitalla. Mahdollista häiriövaikutusta selvitetään jatkosuunnittelussa Digitan ja tuulivoimatoimijan kesken.

Elisa Oyj on ainoana tietoliikenneverkkojen haltijana antanut lausunnon kaavaluonnoksesta. Elisa Oyj:llä on tukiasema alueella olevassa mastossa. Lähin suunniteltu tuulivoimala sijaitsee n. 1 km:n päässä mastosta etelään päin ja muut sijaitsevat etempänä lähinnä lounaan suunnalla.

Elisa Oyj:n mukaan suunnitellut tuulimyllyt voivat vaikuttaa jonkin verran heikentävästi matkapuhelimien toimintaan tuulimyllyalueen takapuolella mastosta päin katsottuna, eli lähinnä Järvikylään johtavan tien varrella. Koska sillä alueella on vähän asutusta ja vaikutus Elisa Oyj:n mukaan todennäköisesti kohtuullisen vähäinen, Elisa Oyj ei lausuntonsa mukaan vastusta hanketta.

Mahdollista häiriövaikutusta selvitetään jatkosuunnittelussa Elisan ja tuulivoimatoimijan kesken.

8. Naapurikunnat ovat kaavoituksessa osallisia ja Vaalan kunta on lähettänyt heille lausuntopyyntö kaavaluonnoksesta.
9. Merkitään tiedoksi. ELY-keskus on antanut lausunnossaan kaavaluonnoksesta tietoon ohjeistukset yleisten teiden käyttöön liittyen. Asiaa ei ratkaista tässä osayleiskaavassa, mutta huomioidaan vaikutustenarvioinnissa.

11.5.2015

10. Merkitään tiedoksi. ELY-keskus on antanut lausunnossaan kaavaluonnoksesta tietoon ohjeistukset yleisten teiden käyttöön liittyen. Asiaa ei ratkaista tässä osayleiskaavassa, mutta huomioidaan vaikutustenarvioinnissa.
11. Merkitään tiedoksi. Merkitään tiedoksi. Kaavoituksen yhteydessä tuulivoimalalle osoitetaan ohjeellinen sijainti. Tuulivoimalan tarkka sijainti määritellään rakennuslupavaiheessa. Kaavoituksessa käytetyn voimalan kokonaiskorkeus on 209,5 metriä (napakorkeus 144 metriä ja roottorin halkaisija 131 metriä).
12. Merkitään tiedoksi. Tuulivoimaloita näkyy selvästi Oulujärvelle ja Manamansaloon vievälle lossille. Rannan tuntumassa on laajalla alueella noin puolen kilometrin vyöhyke, jonne voimaloita ei näy lainkaan niiden jäädessä rantapuuston taakse katveeseen. Järvialueelta, jonne voimaloita alkaa näkyä, on etäisyyttä lähimpiin voimaloihin noin kuusi kilometriä. Valtaosa voimaloista jää huomattavasti kauemmaksi. Sillä etäisyydellä vaikutukset eivät enää ole merkittävät.
13. Pesimä- ja muuttolinnustoselvityksiä on tarkasteltu kevään 2015 aikana. Selvityksiin tehty maastotyö ja käytetyt menetelmät ovat olleet riittäviä ja yleisen käytännön mukaisia. Esim. muuttolintuseurantaan käytetty aika on verrannollinen normaaleihin käytäntöihin. Selvityksiä ei kuitenkaan kaikilta osin ole raportoitu YVA:ssa riittävällä tarkkuudella.

Aineistoa on tarkennettu monilta osin. Esim. viittaukset ja uhanalaisluokat on tarkistettu. Muutonseurannan tueksi on lisäksi tarkasteltu muita Oulujärven alueelta tehtyjä seurantoja.

Kaakkureiden osalta on pyydetty kolmen eri asiantuntijan lausunnot Metsälamminkankaan kaakkurihavainnoista. Lisäksi kaakkureiden törmäysriskeistä on laadittu erillinen tarkastelu. Tarkastelun perusteella tuulivoimarakentaminen ei todennäköisesti aiheuta Rimpineva - Matilannevan Natura-alueen kaakkureiden pesimäaikaisiin kalastuslentoihin kohdistuvia törmäysriskejä tai riskit ovat hyvin vähäisiä.

Linnustoselvityksiin liittyvät tarkistukset on raportoitu osana kaavaselistusta ja Natura-arvioinnin tarkistusta. Lisäksi kaavan vaikutusten arviointia on tarkistettu tarkistettujen linnustotietojen perusteella.

Selvitysten tarkistuksia käsiteltiin Kainuun ELY-keskuksen kanssa pidetyssä työneuvottelussa 13.4.2015.

14. Yhteisvaikutuksia on tarkistettu Natura-arvioinnin tarkistamisen myötä. Merkittäviä yhteisvaikutuksia ei muodostu.
15. Metsähallituksen Piiparinmäen hankkeen yhteydessä RKTL on laatinut pyynnöstä Piiparinmäen hankealueella liikkuvien susien paikkatietoon perustuvan kartta-analyysin (9.9.2014). Hankkeen edettyä Luonnonvarakeskus (Luke, entinen RKTL) on pyydetty edelleen tarkentamaan tietoa susien elinympäristön valinnasta ja pesintäalueista. Myös Metsälamminkankaan osalta pohdittiin työpalaverissa (Luke, Pöyry, FCG 12.3.2015) hankkeiden yhteisvaikutusten pohjalle laadittavaa analyysiä. Luke:n mukaan eteläisemmän hankkeen yhteyteen laadittava analyysi voi toimia myös Metsälamminkankaan tuulivoimahankkeen arvioinnin pohjana, sillä merkittävät reviirikeskittymät sijoittuvat etelämmäksi maakuntien rajalle. Luke on antanut asiantuntija-

11.5.2015

arvionsa susien esiintymisestä Oulujärven länsi- ja eteläpuolella sekä alueelle suunniteltujen tuulivoimahankkeiden vaikutuksista asuttuihin reviireihin.

Lähimmillään määritelty susilauman reviirikeskittymä sijoittuu noin 5 kilometrin etäisyydelle Metsälamminkankaan hankealueen lounaispuolelle. Laaja sudenpesiä sisältävä alue sijoittuu Metsälamminkankaalta noin 20 kilometriä lounaaseen.

Tuulivoimahankkeen oleellimmat haittavaikutukset suurpedoille ja etenkin sudelle ovat alueiden pirstoutuminen infran (tiestö ja voimalat) määrän lisääntyessä. Etenkin helppokulkuisten metsäautoteiden määrän lisääntyminen vähentää suden tarvitsemia rauhallisia ja erämaisia alueita.

Metsälamminkankaan alueella on ennestään metsäautotieverkosto, jota hankkeen yhteydessä vahvistettaisiin. Lisäksi alueella on voimajohtolinja. Susilaumojen reviirien vakiintuminen maakuntien rajalle Vieremän ja Siikalatvan kuntien alueelle osoittaa näille seuduille sijoittuvan laajempia tiettömiä metsäalueita. Metsälamminkankaan rakentamisen ei arvioida merkittävästi heikentävän tarkastellulle alueelle sijoittuvien susilaumojen reviirikeskittymien olosuhteita. Yhteisvaikutusten kannalta oleellista on Suomenselän ja Kainuun välisen leviämisreitien toimiminen jatkossakin. Metsälamminkangas sijoittuu lähelle Oulujärveä ja on todennettujen reviirien eli potentiaalisempien elinympäristöjen suhteen syrjemmässä. Hanke saattaa jossain määrin vähentää sudelle soveliaista rauhallista metsäaluetta ja liikkumista laajemmalla alueella, etenkin rakennusaikana, mutta se ei vaikuta alueen eteläpuolelle sijoittuvien vakiintuneiden reviirien olosuhteisiin heikentävästi. Metsälamminkankaan hankealue sijoittuu pohjoisimman määritellyn reviirin lievealueelle, mutta tuo reviiri ei ole aktiivisessa käytössä. Metsälamminkankaan alueen lähelle sijoittuva Natura-alue on varmasti myös suurpetojen elinympäristönä soveliaista aluetta. Hankkeen aiheuttama tiestön lisääntyminen on vähäistä eikä siitä johtuva häiriövaikutus lisää Natura-alueelle kohdistuvaa ihmistoimintaa.

Kainuussa karhun tiheimmän kannan alue painottuu itärajan tuntumaan.

Metsälamminkankaan hankkeen kaavoituksen yhteydessä on teetetty metsäpeuran elinympäristön analyysi (Jaakkola, 2015, kaava-aineiston liitteenä) sekä arvio tuulivoimahankkeiden vaikutuksista alueen peurakannalle. Analyysi on toteutettu Luonnonvarakeskuksen (Luke) peura-asiantuntijan kommentoimana. Analyysin tuloksena hankealueelta sekä hankealueelta ja sen ympärille sijoittuvalla 4000 metrin vyöhykkeeltä on laskettu eri maankäyttöluokkien prosentuaaliset jakaumat sekä maankäyttöluokittain maisemaindeksit. Tausta-aineistoina elinympäristötarkastelussa toimivat maastotietokanta (MML) sekä kasvupaikkaluokitus (Metla, VMI 2011).

Yleisesti tuulivoimarakentamisen merkittävimmät vaikutukset peuroille aiheutuvat tieverkoston lisääntymisestä ja sitä myötä lisääntyneen ihmishäiriön kautta, kun alueiden saavutettavuus paranee. Tarkasteltaessa Metsälamminkankaan hankealuetta tuulivoimarakentaminen lisäisi vähäisessä määrin maisemarakenteen fragmentoitumista ja vähentäisi näin metsäpeurojen elinympäristöjä niin suoran kuin epäsuoran vaikutuksen kautta. Hankkeen aiheuttamat suorat aluemenetykset eivät ole suuria. Epäsuorat eli peurojen välttämiskäyttämisen johtuvat elinympäristömenetykset ovat laajempia.

11.5.2015

Tehdyn analyysin perusteella voidaan todeta Metsälamminkankaan tuulivoimahankkeen aiheuttamat vaikutukset Oulujärven länsipuoliselle peurakannalle vähäisiksi. Peuran istutus- ja leviämismahdollisuudet Vaalan kunnan alueella sijoittuvat suurten Natura-alueisiin sisältyvien soiden sekä Rokuanharjun jäkälälaidunten tuntumaan, jonne tuulivoimahankkeen aiheuttamat häiriö- ja välttämistävaikutukset eivät ulotu.

Yhteisvaikutustarkastelua muiden Oulujärven länsipuolen tuulivoimahankkeiden kanssa on toteutettu Piiparinmäen, Murtomäen ja Metsälamminkankaan hankkeiden kanssa. Kyseiset hankkeet sijaitsevat Oulujärven kaakkois- ja lounaispuolella sekä itäpuolella esiintyvien peurapopulaatioiden välissä. Piiparinmäen ja Metsälamminkankaan hankkeet sijaitsevat peuran nykyisillä esiintymisalueilla. Metsälamminkankaan häiriövaikutukset yksistään todetaan peuralle vähäisiksi ja etäisyys lähimpään vasomisalueeseen yli 6 kilometriä. Yhdessä Piiparinmäen tuulivoimahankkeen sekä turvetuotantohankkeiden kanssa peuran elinympäristöjä suoraan ja epäsuorasti kaventavat vaikutukset lisääntyvät ja yhteisvaikutukset voivat kaventaa peuran arvioitua ekologista käytävää. Lähin yhteisvaikutuksia aiheuttava turvetuotantohanke sijoittuu Pyhännän Iso-Pajusuolle, noin 25 kilometriä hankealueesta etelään. Hankkeista ne, jotka kaventavat vasomisalueita suoraan tai välttämistävaikutuksen myötä tai ne jotka sijoittuvat merkittäviksi arvioiduille jäkälälaitumille, ovat avainasemassa peuran elinympäristöjen vaalimisen kannalta.

Hankkeessa on teetetty ulkopuoliset asiantuntija-arviot vaikutuksista vakiintuneisiin susireviireihin sekä peuran elinympäristöihin ja niiden käyttöön. Tuulivoimahankkeen vaikutukset todettiin ko. lajeille vähäisiksi. Siten myös vaikutus niiden vuorovaikutussuhteisiin jäävät pieniksi elinympäristöjen häiriövaikutuksen ollessa vähäistä. Peuran ja suden vuorovaikutus on olemassa alueilla, missä molemmat tulevat toimeen ja lisääntyvät. Vuorovaikutusta häiritsee elinympäristöjen pirstoutuminen. Metsälamminkankaan hankkeen ei arvioitu pirstovan kummankaan lajin ydinreviireitä tai merkittäviä elinympäristöjä, vaan vaikutukset jäävät välttämistävaikutuksiin ja nekin ovat vähäisiä.

Hakealueella ei ole saukolle sopivia virta- tai pintavesiä, missä laji ruokailisi tai pesisi. Laajan reviiirin omaava saukko saattaa silti liikkua hankealueen ojaverkostoissa. Metsälamminkankaan tuulivoimalapuiston rakentamisella ei ole vaikutuksia saukon esiintymiseen Natura-alueella, jonka suojeluperusteisiin laji lukeutuu.

16. Kts. kohta 15.

17. Merkitään tiedoksi. Hirvien häviämisestä tuulivoimaloiden läheisyydestä ei ole olemassa tutkittua tietoa, joten väite on tältä osin perusteeton. Uusimpien tietojen perusteella hirvet pysyvät alueilla myös tuulivoimaloiden rakentamisen jälkeen ja joissain tapauksissa jopa kerääntyvät alueille muodostuvien uusien taimikoiden vuoksi.

18. Kts. kohdat 15 ja 16 sekä 17.

19. Merkitään tiedoksi.

20. Hankkeen maanomistajat sekä alueen asukkaat ja loma-asukkaat ovat MRL 62§ mukaisesti kaavoituksen osallisia ja heillä on oikeus lausua kaavasta

11.5.2015

mielipiteensä. Kaavoituksen etenemisestä kuulutetaan asianmukaisin tavoin paikallislehdessä sekä Vaalan kunnan internetsivuilla. Lisäksi lähialueen asukkaita on tiedotettu kirjeitse.

Tuulivoimapuiston vaikutukset on esitetty kaavaselostuksessa vaikutustenarvioinnissa ja vaikutustenarvioinnin pohjana olevat selvitykset osana kaavamateriaalia.

21. Merkitään tiedoksi.

11.5.2015

20 Ale Rajatie, Titta Kukkonen, Pekka Kukkonen ja Tero Rajatie**Mielipiteen pääkohta:**

1. Ilmoitetaan, että yhtään havainnekuvaa ei ollut esitetty miltään etäisyydeltä aavan Oulujärven yli tuulipuistoalueen suuntaan.
2. Ilmoitetaan, että selvityksessä ei ole esitetty mahdollisen maisemahaitan vaikutusta loma-asumusten hintoihin.
3. Ilmoitetaan, että tuulimyllyjen haittavaikutukset on myös selvitettävä lomakiinteistöjen osalta ja huomioitava niiden korvaaminen lomakiinteistöjen omistajille.
4. Ilmoitetaan, että selvityksestä puuttuu loma-asukkaiden hyödyt Vaalan kunnan talouselämälle.
5. Tiedustellaan kuka huomioi maisema- ja luontoarvojen menettämisen tariffioinnin.
6. Ilmoitetaan, että loma-asukkaiden on päästävä täydellä vaikutusmahdollisuudella ottamaan osaa tuulipuistorakentamisen lupamenettelyn päätöksentekoon.

Vastine:

1. Kaava-alueesta on vähimmillään noin 30 kilometriä Oulunjärven vastarantaan. Weckmanin (*Tuulivoimalat ja maisema. Suomen ympäristö 5/2006.*) mukaisesti tuulivoimaloiden vaikutusalueen kaukoalue ulottuu noin 25 kilometrin etäisyydelle, jolloin tuulivoimalat voivat näkyä, mutta eivät dominoi maisemaa. Weckmanin mukaan 25 kilometrin ylittävä etäisyys voidaan luokitella näkymättömyysalueeksi, jossa voimalat voi vielä erottaa, mutta ovat käytännössä näkymättömissä.
2. Suomessa ei ole käytäntöä tai lainsäädäntöä kaukomaisemahaitan korvaamisesta. Uusimman tutkimuksen (Tuulivoimaloiden vaikutus kiinteistöjen markkina-arvoihin, Juhana Hiironen, Aalto-yliopisto 2015) mukaan tuulivoima voi vaikuttaa kesämökkitonttien hintoihin. Koska negatiivinen vaikutus on suurimmillaan rakentamattomilla kohteilla, voi tuulivoimaloiden vaikutuksen olettaa hyvin pieneksi kesämökeillä ja lähes olemattomaksi asuinkiinteistöillä. Kansainvälisissä tutkimuksissa kiinteistöjen arvot ovat voineet laskea hankkeen toteuttamisen aikana hetkellisestä mutta pääsääntöisesti hinnat ovat myöhemmin nousseet takaisin normaalille tasolle.
3. Kts. kohta 2.
4. Merkitään tiedoksi.
5. Kts. kohta 2. Luontoarvojen osalta tuulivoimahankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia.
6. Alueen asukkaat ja loma-asukkaat ovat MRL 62§ mukaisesti kaavoituksen osallisia ja heillä on oikeus lausua kaavasta mielipiteensä. Kaavoituksen

11.5.2015

etenemisestä kuulutetaan asianmukaisin tavoin sanomalehdissä (Kaleva, Kainuun Sanomat ja Tervareitti) sekä Vaalan kunnan internetsivuilla. Lisäksi lähialueen asukkaita on tiedotettu kirjeitse.

11.5.2015

21 Anne ja Pertti Rytky

Mielipiteen pääkohta:

1. Ilmoitetaan, että havainnekuvat ovat luonnoksessa panoraamakuvia ja siten päätöksenteon kannalta hyvin harhaanjohtavia.
2. Ilmoitetaan, että esimerkiksi Alassalmen Manamansalon puoleiselta rannalta ei ole tehty yhtään havainnekuvaa.
3. Ilmoitetaan, että lentoestevalot näkyvät Manamansalon etelärannalle häiritsevästi, joten voimaloita on siirrettävä kauemmaksi Oulujärvestä.
4. Ilmoitetaan, että alle 2 km etäisyydellä voimaloista sijaitsee loma-asunto. Voimaloita on siirrettävä kauemmaksi.
5. Ilmoitetaan, että sääksen pesän ympärillä tulee olla vähintään 2 km:n suoja-alue. Voimaloita on siirrettävä kauemmaksi.
6. Ilmoitetaan, että tuulivoima-alue on liian lähellä Natura- ja luonnonsuojelualueita. Tuulivoimaloita on siirrettävä kauemmaksi näistä alueista.
7. Ilmoitetaan, että tuulivoimalat ovat turvallisuusriski.
8. Ilmoitetaan, että tv-lähetysten heikkenemisen vuoksi alueella on laitettava täytelähettimet ja matkapuhelinverkkojen toimivuus on varmistettava.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi. Ihmissilmän katselukulma on hieman vajaa 180 astetta, eli ihminen näkee käytännössä puoliympyrän muotoisen alueen edessään. Havainnekuvat ovat yksittäisistä kuvista rakennettuja panoraamoja, jotka kuvaavat maisemaa laajasta eivätkä esitä vain yhtä rajattua osaa näkökentästä. Tämä antaa kapealaista kuvaa paremman kuvan mallinnetusta tilanteesta. Koska havainnekuvat on koottu tietyllä kiinteällä polttovälillä otetuista kuvista, voidaan niistä rajata tarvittaessa myös pienempiä kuva-alueita.
2. Kaavatyön yhteydessä laaditut kuvasovitteet on katsottu riittävän kattaviksi kaavan maisemallisia vaikutuksia arvioidessa.
3. Merkitään tiedoksi. Metsälamminkankaan tuulivoimaloiden lentoestevalojen aiheuttamat vaikutukset ovat voimakkaimpia tuulivoimapuiston lähialueelle sijoittuvien asuinrakennusten pihapiireissä, jonne voimaloiden lentoestevalot näkyvät (=voimaloiden tornin korkein kohta näkyy). Käytettäessä kiinteätä punaista lentoestevaloa voidaan vaikutusten katsoa olevan varsin vähäisiä. Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston osalta tarkoituksena on käyttää yöllä kiinteänä punaisena loistavaa lentoestevaloa.
4. Tuulivoimaloiden rakentamista ohjaa Suomessa melulle ja välkkeelle asetetut suunnitteluohjeet ja suositukset. Melun osalta tuulivoimaloista aiheutuva ulkomelu ei saa ylittää 40 dB(A) vakituisten asuntojen kohdalla tai 35 dB(A) loma-asumiseen tarkoitettujen alueiden osalta. Ympäristöministeriön ohjeen

11.5.2015

(4/2012) mukaan yksittäiset, ei loma-asumiseen tarkoitetuilla tai erityisesti sopivilla alueilla, loma-rakennuksiin sovelletaan vakituisen asunnon ohjearvoja.

5. Merkitään tiedoksi.
6. Merkitään tiedoksi. Hankkeeseen liittyvää Natura-arviointia on tarkistettu ja täydennetty kevään 2015 aikana. Natura-arvioinnin perusteella hankkeella ei ole merkittävää vaikutusta läheisiin Natura-alueisiin ja luonnonsuojelualueisiin.
7. Merkitään tiedoksi.
8. Merkitään tiedoksi.

Kaavasta on luonnosvaiheessa lähetetty lausuntopyynnöt kaikille Viestintäviraston ohjeistuksen mukaisille tahoille.

Digita on lausunnossaan tuodut esille, että tuulivoimalat saattavat aiheuttaa häiriötä tv-signaaliin.

Vastuu riittävän laadukkaasta tv-signaalista on Digitalla. Mahdollista häiriövaikutusta selvitetään jatkosuunnittelussa Digitan ja tuulivoimatoimijan kesken.

Elisa Oyj on ainoana tietoliikenneverkkojen haltijana antanut lausunnon kaavaluonnoksesta. Elisa Oyj:llä on tukiasema alueella olevassa mastossa. Lähin suunniteltu tuulivoimala sijaitsee n. 1 km:n päässä mastosta etelään päin ja muut sijaitsevat etempänä lähinnä lounaan suunnalla.

Elisa Oyj:n mukaan suunnitellut tuulimyllyt voivat vaikuttaa jonkin verran heikentävästi matkapuhelimien toimintaan tuulimyllyalueen takapuolella mastosta päin katsottuna, eli lähinnä Järvikylään johtavan tien varrella. Koska sillä alueella on vähän asutusta ja vaikutus Elisa Oyj:n mukaan todennäköisesti kohtuullisen vähäinen, Elisa Oyj ei lausuntonsa mukaan vastusta hanketta.

Mahdollista häiriövaikutusta selvitetään jatkosuunnittelussa Elisan ja tuulivoimatoimijan kesken.

11.5.2015

22 Soili Tolonen ja Tuula Karppinen**Mielipiteen pääkohta:**

1. Ilmoitetaan, että jos hanke toteutetaan, tulee tuulimyllyistä olla lähimpiin asutuksiin 3-4 km.

Vastine:

1. Merkitään tiedoksi. Tuulivoimapuiston etäisyys lähimpään vakituiseen asutukseen on noin 2 km. Tuulivoimalat eivät aiheuta tälle etäisyydelle melu- tai välkehaittoja. Tuulivoimaloilla voi kohteesta riippuen olla tälle alueelle maisemallisia vaikutuksia.